

www.musavat.com

MUSAVAT

Ramazan
bayramınız
mübarək!

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 15-19 iyun 2018-ci il Cümə № 130 (7019) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Tramp neftin ucuzlaşmasını istəyir - ilginç səbəb

Ekspertlər deyir ki, ABŞ-in dünya neft bazarına təsir gücü əvvəlki kimi deyil, amma...

● yazısı səh.10-da

Kremlin sülhməramlı kələyi - "Qarabağa girse, bir daha oradan çıxmaz"

● yazısı səh.6-da

Görüş yeri təyin edildi: yayın sonu, Moskva...

● yazısı səh.9-da

Yağ kimi monopoliya - kərə yağı bahalaşır

● yazısı səh.10-da

Ermənistanda və Qarabağ erməniləri arasında müharibə panikası

● yazısı səh.11-da

Bayılda son durum: əhali xəbər gözləyir

● yazısı səh.3-da

Hüquqşünasdan Rüşət Aslanlıya sərt sözlər

● yazısı səh.4-da

"Son zəng" in acı xəbərləri: Tovuzda müəllim öldü, Qobustanda bıçaqlanma

● yazısı səh.3-da

Büdcə dəyişikliyi gündəmdə - hökumətə tənqidlər var

● yazısı səh.4-da

Rusiyadan təklif: "Azərbaycan Suriyaya girsin..."

● yazısı səh.8-da

Bakının Avropa Birliyi ilə sazişinə AŞ PA əngəli mümkündürmü?

● yazısı səh.12-da

ANKARADAN TARİXİ MESAJ - "AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏNİN BİRGƏ GÜCÜNÜ GÖRƏCƏKSİZ..."

İki qardaş ölkəni indi tək-cə ortaq maraqlar birləşdirmir; Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı politoloqdan sensasion iddia: "Əliyevlə Erdoğan "İttifaq dövləti" qura bilərlər..."

MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

● yazısı səh.9-da

Marneulidə azərbaycanlılarla bağlı nə baş verir?

Deputat Azər Süleymanova qarşı cinayət işinin açılması proseslərin xoşagəlməyən məcaraya doğru getdiyini göstərir; Bakıdan reaksiyalar

● yazısı səh.5-da

Bakıdan gedən diplomat müxalifətə keçdi

Əhməd Ünal Çeviköz

● yazısı səh.6-da

Şahin Cəfərli: "Marqvelaşvilinin Əskisəhər səfərini İvanışvili əngəlləyib"

● yazısı səh.7-da

Baş bankirdən inflyasiya və kredit faizi açıqlaması

Elman Rüstəmov

● yazısı səh.12-da

Kim Çen İn Putinə məktub göndərib

Modern.az "RBC"yə istinadən bildirib ki, Rusiya prezidentinə gizli məktubu Şimali Koreya Ali Xalq Məclisinin Rəyasət Heyətinin sədri Kim Yon Nam təqdim edib.

Rusiya prezidenti ilə Namin görüşü zamanı Putin Şimali Koreya liderinə Rusiyaya səfər etmək üçün dəvətini təsdiqləyib.

"Şimali Koreyanın lideri Kim Çen İne Rusiyaya gəlmək üçün dəvətimizi çatdırmağınızı xahiş edirəm" - Putin bildirib.

Rusiya prezidenti Kim Çen İnin Rusiyaya sentyabrda Şərqi iqtisadi forumu çərçivəsində və ya başqa bir vaxtda gələ biləcəyini qeyd edib. Görüşün vaxtının Xarici İşlər Nazirliyi xətti ilə müəyyən olacağını bildirilib.

Qeyd edək ki, analoji olaraq may ayında Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov Şimali Koreyaya səfəri zamanı Vladimir Putinin şəxsi məktubunu Kim Çen İne çatdırıb.

Təhsil naziri dərslər proqramlarının iyunun 14-dən tez bitməsinə münasibət bildirdi

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov orta məktəblərdə tədris proqramlarının tədris ilinin sona çatmasından, yeni iyunun 14-dən daha əvvəl bitməsinə münasibət bildirdi.

C.Bayramov bildirib ki, 2015-ci ildə Azərbaycanda dərslər il müddəti iki həftə uzadıqdan sonra hazırlanan dərslərlərin, müəllimlər üçün metodiki vəsaitlərin hamısı 34 dərslər üçün hesablanıb:

"Təhsil Nazirliyinin nəzdində Təhsil İnstitutu həmin müddətdən əvvəl hazırlanan dərslərlə bağlı xüsusi tövsiyələr hazırlayıb. Bütün rayon təhsil şöbələrinə, məktəblərə də dərslər materiallarının həmin tövsiyələr əsasında 34 həftə ərzində şagirdlərə təqdim

Ceyhun Bayramov

edilməsi barədə geniş məlumatlar verilib".

Xatırladaq ki, Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 30 oktyabr tarixli 362 nömrəli qərarı ilə "Ümumtəhsil məktəbinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ndə edilmiş dəyişikliyə əsasən, 2015-ci ildən ümumtəhsil məktəblərində dərslər

məşğələləri sentyabrın 15-də başlayıb iyunun 14-də başa çatır. Bu qərarla dərslər il ərzində tədris həftələrinin sayı artırılaraq orta hesabla 32,8-dən 34,8 həftəyə çatdırılıb. Buna qədər isə orta məktəblərdə dərslər sentyabrın 15-də başlayıb mayın 31-də bitirdi.

Yol polisi səfərə çıxan sürücülərə müraciət etdi

Yay mövsümündə müxtəlif regionlara səyahətə çıxan, istirahət zonalarına gələn insanların sayı artdığından yollarda nəqliyyatın hərəkət intensivliyi də yüksəlir. Belə hərəkət zamanı yollarda təhlükəsizliyin təmin olunması məqsədilə Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi sürücülərə diqqət yetirilməli bir neçə halı təkrar xatırladı.

İdarədən virtualaz.org-a verilən məlumata görə, səfərə çıxmazdan əvvəl ilk növbədə avtomobilin texniki vəziyyətinə bir daha nəzarət edilməlidir, soyuducu sistemi olmayan nəqliyyat vasitələri ilə mümkün qədər günün sərin vaxtlarında yola çıxmaq məsləhətdir.

Hərəkət zamanı təhlükəsizlik kamərlərini təkə sürücülər deyil, sənişinlərin də bağlaması mütləqdir. Kamərlərin bağlanmaması təkə məsuliyyət yaratmır, hər hansı qəza zamanı insan həyatı üçün yaranan təhlükədən qoruyur.

Qeyd olunur ki, rayonlararası magistral yollarda təhlükəsizliyin təmin olunması şərtlərindən biri də avtomobilin texniki imkanlarından asılı olmayaraq sürət rejiminə ciddi əməl etməkdir: "Uzaq məsafəli səfər zamanı yuxusuz, yorğun halda sükan arxasına əyləşməyin. Belə halda siz yalnız özünü-zü deyil, sənişinlərinizi və digər hərəkət iştirakçıları da təhlükə qarşısında qoya bilərsiniz. Mümkün qədər hər 2-3 saatlıq fasiləsiz hərəkətdən sonra qısa müddətdə də olsa, avtomobilinizi saxlayıb istirahət edin. Bunun üçün respublika əhəmiyyətli yollarda yerləşən DYP-nin stasionar postlarında yaradılan şəraitdən istifadə edə bilərsiniz.

Yolboyu ötmə, maneəretmə hərəkətlərini edərək tələsməyin. Bu hərəkətlərə başlamazdan qabaq qarşıdan gələn, eləcə də eyni istiqamətdə hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinin hərəkət sürətini düzgün hesablayın, arxayın olmadığınız, yanlış qərar verməyin.

Yol hərəkəti qaydalarına riayət etməklə bayram günlərini özünü-üzün və əzizlərinizin xoş keçirməsi üçün zəmin yaratmış olarsınız".

Naxçıvan üçün xüsusi təklif!
1.5 GB cəmi 3 AZN

"Nar" dan Naxçıvan üçün xüsusi təklif

"Nar" operatoru Naxçıvan üçün xüsusi təkliflə çıxış edib. Artıq "Turbo L" paketini 50% endirimlə əldə etmək mümkündür. Paketi aktivləşdirən abunəçi 1,5 GB interneti 3 AZN-ə əldə edir. "Turbo L" paketini 11-15 iyun tarixləri arasında sifariş edən bütün abunəçilər bu endirimdən yararlanı bilərlər. Paketin istifadə müddəti 30 gündür. İstifadə müddəti bitdikdən sonra paket standart şərtlərlə avtomatik olaraq aktivləşir.

Kampaniyaya qoşulmaq üçün *777#04#yes yığmaq və ya +L yazıb 777 nömrəsinə göndərmək lazımdır. Bonusları yoxlamaq üçün isə *777#20#YES yığmaq kifayətdir. Bu təklif yalnız müvafiq SMS bildirişini alan "Nar" abunəçilərinə şamil olunur. Kampaniya haqqında daha ətraflı məlumatı aşağıdakı keçid vasitəsilə əldə etmək olar: <https://www.nar.az/turbo-l-nakhchivan>

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib.

Türkiyə ordusu itki verdi: 1 ölü, 4 yaralı

Türkiyənin Hakkari rayonunda PKK terroristlərinin hücumu nəticəsində bir türk əsgəri həyatını itirib.

Modern.az "Habertürk" nəşrinə istinadən xəbər verir ki, hücumda daha üç əsgərin yaralandığı da bildirilib.

Hakkari valiliyindən Zengil Təpə bölgəsinə PKK terrorçularının idarə olunan raket vasitəsilə hücum edildiyi bildirilib.

Hazırda bölgədə terrorçulara qarşı hava hücumu həyata keçirilir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

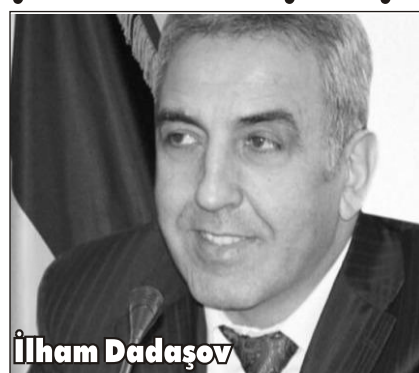
Rauf Əbdürrəhmanlı

Daha bir müxalifətçi saxlanıldı

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) Şəki rayon təşkilatının fəali Rauf Əbdürrəhmanlı iyunun 13-də Bakıda saxlanılıb. "Turan" xəbər verir ki, o, Bakıdan Şəkiyə göndərilib və yerli polis şöbəsində saxlanılıb.

AXCP-də hesab edirlər ki, Əbdürrəhmanlının saxlanılması onun siyasi fəaliyyəti ilə bağlıdır.

Azərbaycanlı Ukraynada yüksək vəzifəyə təyin edildi

İlham Dadaşov

1961-ci ildə Azərbaycanın Saatlı rayonunda doğulan İ. Dadaşov 1987-ci ildən Ukraynada yaşayır. O, qeyd olunan sahə üzrə müxtəlif dövlət müəssisələrində çalışıb. İ. Dadaşov biznes fəaliyyəti ilə də məşğul olub, neft-qaz sahəsində bir sıra layihələr həyata keçirib. Evlidir, 4 övladı var.

Rusiyada pensiya yaşı artırıldı

Rusiyanın baş naziri Dmitri Medvedyev 2019-cu ildən ölkədə pensiya yaşının artırılmasını elan edib. Yeni qərar əsasən, kişilər üçün pensiya yaşı 65-ə, qadınlar üçün 63 yaşadək yüksəlir.

Baş nazir bildirib ki, bu pensiya müddətinə keçid dövrü kişilər üçün 2028-ci ilə, qadınlar üçün 2034-cü ilədək davam edəcək.

Qeyd edək ki, Rusiyada hazırda pensiya yaşı kişilər üçün 60, qadınlar üçün 55-dir.

Bayıl ərazisində sürüşmə zonasında vəziyyət stabil olaraq qalır. Lakin hələ ki ərazidən sürüşmə səbəbindən köçürülən sakinlər geri qaytarılmayıb.

Bu barədə "Yeni Müsavat" a məlumat verən sakin Elməddin Muradlı bildirib ki, ərazidə dəyişən heç nə yoxdur:

"Yenə də sakinlər gündüz gəlib evlərinə nəzarət edirlər, axşam saatlarında isə kirayə yaşadıqları mənzilə yollanırlar. Sürüşmə baş verəndən sonra kommunal xətlər kəsilib və hələ də işıq və qaz verilmir. Yalnız suyun verilişini bərpa ediblər. Bundan əlavə, ərazidə əvvəllər polis postu qurulmuşdu. Artıq o da yoxdur. Bu səbəbdən də insanlar hər gün gəlib, evlərinə nəzarət edirlər. Çünki yiyəsiz qoymaq da olmur. Bizə demişdilər ki, ötən ayın axırında məlumat verəcəklər ki, camaatın taleyi necə olacaq. Lakin hələ ki bir söz deyən yoxdur. Səbəyəl Rayon İcra Hakimiyyəti yekun fikir söyləmir. Sakinlərin əksəriyyəti verilən kirayə pulunu götürüb, evlərini tərk ediblər. Lakin gəlməyənlər də var ki, onlar da evlərinə yaşamağa davam edirlər".

Bayıl yamacında Buxta küçəsi ərazisində də vəziyyət dəyişməz qalıb. Orada yaşayan sakinlərdən öyrəndik ki, ərazidə sürüşmə baş verməyib:

"Vəziyyət stabildir. Yalnız uçan evlərin sakinləri köçüb, hərsa gediblər. Yerdə qalan əhali yenə də təhlükəli şəraitdə yaşamağa davam edir", deyərək sakinlər bildirdilər.

Məsələ ilə bağlı Ekologiya və

Bayılda son durum: əhali xəbər gözləyir

Bayıl yamacında aparılan tədqiqat işlərinin nəticəsi məlum olub

Təbii Sərvətlər Nazirliyindən bildirildi ki, Bayıl yamacında "Teleqüllə" ətrafında aparılan tədqiqat işləri yekunlaşıb. Qeyd olunub ki, aparılmış tədqiqat işləri ilə bağlı hesabat hazırlanıb və aidyyəti dövlət orqanları tərəfindən hesabat rəy verilib. Hesabat baxılma-

sı üçün Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə təqdim olunub. Bayıl dərəsinin sağ yamacı haqqda təkliflər hesabatda öz əksini tapıb.

Bildirilib ki, ərazidə yenə də ekspertiza qrupu işlərini davam etdirir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Bayıl yamacında sürüşmə təhlükəsi ilə bağlı ərazidən köçürülən 98 ailənin 11 ay ərzində müvəqqəti yerləşdiyi mənzillər üçün kirayə haqqının ödənilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondundan Səbəyəl Rayon İcra Hakimiyyətinə müvafiq vəsait ayrılıb. Eyni zamanda 10 fevral 2018-ci il tarixində həmin ərazidə tam dağılımış 90-cı illərdə tikilmiş 4 fərdi yaşayış evinin sahiblərinə kompensasiya ödənilib.

Bu il mayın 15-də saat 20:00 radələrində isə Səbəyəl rayonu, Bayıl yaşayış sahəsi, Buxta küçəsində yeraltı proseslərin təsiri ilə torpaq sürüşməsi baş verib və bu zaman 2 fərdi yaşayış evi tam, 2-si isə qismən dağıntılara məruz qalıb.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Bakıda "Range Rover"lə 2 nəfəri öldürən polis həbs edildi

İyunun 12-də Binəqədi qəsəbəsi ərazisində ölümlə nəticələnən qəza törədərək hadisə yerindən qaçan şəxs tutulub.

Belə ki, iyunun 12-də Binəqədi qəsəbəsi ərazisində naməlum sürücünün idarə etdiyi "Range Rover" markalı avtomobilə Rahib Əliyevin idarə etdiyi "Ford" markalı avtomobil toqquşub. Qəza nəticəsində "Ford"un sürücüsü və sərnəini hadisə yerində ölüb.

Şahidlər bildirib ki, hadisədən sonra "Range Rover" in başından xəsarət alan sürücüsü avtomobilin dövlət qeydiyyat nişanlarını açaraq hadisə yerindən qaçıb. Buna baxmayaraq, "Range Rover" in prestijli dövlət nömrə nişanı (10 XR 009) daşdığı məlum olub. Həmin avtomobil o qədər yüksək sürətlə hərəkət edirmiş ki, toqquşma zamanı "Ford"un üstünə çıxıb və zərbdən alışıra qaynağa başlayıb.

APA iki nəfərin ölümü ilə nəticələnən və KİV-də müxtəlif fikir və iddiaların yayılmasına səbəb olan bu ağır yol-nəqliyyat hadisəsinin iştirakçısı olan həmin sürücünün şəxsiyyətinin müəyyən edilib-edilmədiyini öyrənmək üçün Daxili İşlər Nazirliyinə (DİN) sorğu ünvanlayıb.

DİN-in mətbuat xidmətinin rəisi Ehsan Zahidov APA-nın sorğusuna cavabında bildirib ki, həmin sürücünün şəxsiyyəti müəyyən edilib və o, artıq həbs olunub: "Doğrudan da ağır hadisədir. Təəssüflər olsun ki, nəticədə iki vətəndaşımız dünyasını dəyişib. Polisin əməliyyat-istintaq qrupu hadisə yerinə çatanda "Range Rover" markalı avtomobilin sürücüsü artıq oranı tərk etmişdi. Bütün bunlara baxmayaraq, DİN rəhbərliyinin birbaşa nəzarətə götürdüyü bu hadisə ilə bağlı operativ olaraq peşəkarlıqla həyata keçirilən əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri uğurla nəticələnib. Məlum oldu ki, qəza baş verən zaman "Range Rover" in sükarı arxasında Abşeron Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşı, polis serjantı Xəyal Məmmədov olub. O, dərhal saxlanılıb və məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilərək istintaqa təhvil verilib. Hadisə ilə bağlı Binəqədi RPI-də qaldırılmış cinayət işi bundan sonra davam etdirilməsi üçün rayon prokurorluğuna göndərilib".

"Son zəng" in acı xəbərləri: Tovuzda müəllim öldü, Qobustanda bıçaqlanma

Tovuzda "Son zəng" tədbirində ölüm hadisəsi baş verib. Rayonun Köhnəqala kənd orta məktəbində keçirilən "Son zəng" tədbiri zamanı təhsil ocağının dil-ədəbiyyat müəllimi, 1965-ci il təvəllüdü Nüşabə Ələkbərovanın halı pisləşib (APA).

Ona yardım göstərilərsə də, həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Məlumatla görə, N.Ələkbərova ürək-damar xəstəliyindən əziyyət çəkirmiş.

"Son zəng" günündə şagirdlər arasında qanlı dava olub. Belə ki, Qobustanda şagirdlər arasında mübahisə olub, 10-cu sinif şagirdi bıçaqlanıb. "Report"un məlumatına görə, hadisə A.O.Cernyayevski adına şəhər 1 sayılı orta məktəbin şagirdləri arasında baş verib.

Belə ki, həmin məktəbin 11-ci sinif şagirdi, Qobustan şəhər sakinini Rauf Təhmiraz oğlu Ağaqaşiyev ilə məktəbin yaxınlığında 10-cu sinif şagirdi Vüsal Təbiət oğlu Şəhriyarov arasında mübahisə yaranıb.

Mübahisə zəminində R.Ağaqaşiyev üstündə saxladığı bıçaqla V.Şəhriyarova 4 bıçaq zərbəsi vuraraq hadisə yerindən qaçsa da, sonradan polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Yaralı Qobustan Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib, vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir.

Faktla bağlı araşdırmalara başlanılıb.

Jurnalistlərin, siyasətçilərin və sənətçilərin bayram planları

Ramazan bayramı günlərində əksəriyyət istirahətə üstünlük verəcək

İyunun 15-dən etibarən Ramazan bayramı münasibətilə ölkəmizdə tətil başlayır. Mələm olduğu kimi, bu il Ramazan bayramı iyunun 15-16-na təsadüf edir. İyunun 15-i ölkəmizdə Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd olunduğundan, həmçinin 16 iyun sənə gününə təsadüf etdiyi üçün Əmək Məcəlləsinə əsasən, iş və istirahət günlərinin yerləri dəyişdirilib. Belə ki, 18 iyun, yəni bazar ertəsi və 19 iyun çərşənbə axşamı da qeyri-ış günü hesab edilir. Bununla da ölkədə 5 gün qeyri-ış günü olacaq.

Media qurumları, partiyalar bu günlərdə fəaliyyət göstərəcəkm?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın direktoru **Ələsgər Süleymanov** deyib ki, bayram münasibətilə iyunun 14-ü axırncı iş günümüzdür: "Artıq iyunun 15-dən bayram istirahətinə çıxacağıq. Qəzetimizin son sayı isə ayın 15-də dərc ediləcək. Növbəti iş günümüz iyunun 19-da olacaq. Yeni növbəti sayımız ayın 20-də satışda olacaq. Redaksiyamız bayram münasibətilə hər hansı tədbir keçirməyəcək, sadəcə, fürsətdən istifadə edib, istirahət edəcəyik".

"**Gündəlik Teleqraf**" Media Qrupunun rəhbəri **Aynur Camalqızı** isə qeyd etdi ki, təmsil etdiyi qurum bayram günlərində növbəlilik şəklində çalışacaq:

"Kollektiv bir araya toplayıb hansısa tədbir keçirməyi düşünmürük. Lakin qurumumuz adətən bayram, qeyri-ış günlərində də işləyir. Çünki xəbər, informasiya fasiləsiz olmalıdır, bunun bayrama, tətilə aidiyyəti yoxdur. Redaktorlarımız öz işçiləri ilə növbəlilik şəklində saytlarımızı idarə edir".

ADP sərdarı Cəlaləddin Cəlaloğlu qeyd edib ki, təmsil etdiyi partiya üzvləri qanunla təbiiq edilən bayram günlərində istirahət edəcək, özü isə çalışacaq: "Bu-

nu hamı deyir ki, elm adamının nailiyyətlərinin bir səbəbi var - hər gün işləmək. Ola bilsin ki, bir gün sizin beyninizə yeni bir ideya, bilgi gəlməsin, onda həmin gün keçmişdə əldə edilən bilgi-

ləri təkrarlamaq, onları təkmilləşdirmək lazımdır. Yeni hər gün işləmədən elmi əsər yazmaq, nailiyyət əldə etmək mümkün deyil".

Bes sənətçilər bayram gün-

İşğal bölgəsinin hava proqnozu necə müəyyən edilir?

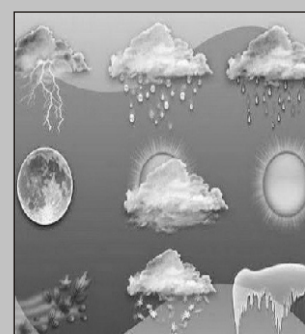
Ramazan bayramında ölkə ərazisində hava şəraiti əsasən sabit keçəcək. Bu barədə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru **Gülşad Məmmədova** "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirib:

"Növbəti iki gündə hava əsasən yağmursuz olacaq. Havanın temperaturu Bakıda və Abşeron yarımadasında 25-30, Mərkəzi Aran rayonlarında 30-35, dağlıq ərazilərdə 17-22 dərəcə təşkil edəcək. İyunun 16-sı axşam bəzi şimal və qərb rayonlarında hava şəraitinin dəyişəcəyi, qeyri-sabit olacağı, ara-bir yağış yağacağı, ayrı-ayrı rayonlarda leysan xarakterli, in-

tensiz yağış yağacağı gözlənilir. Hətta dolu düşəcəyi də ehtimal edilir. Təxminən 17-dən başlayaraq havanın temperaturunun bu günlərdəkinə nisbətən 3-4 dərəcə aşağı düşəcəyi gözlənilir. Yeni əgər hazırda paytaxtda havanın temperaturu 31-36 dərəcə arasında dəyişirsə, artıq 17-dən başlayaraq 31-32 dərəcə olacağı ehtimal olunur".

Mələm olduğu kimi, Azərbaycanın 20 faiz torpaqları işğal altındadır. Vaxtaşırı olaraq bu bölgələrdəki hava şəraiti ilə bağlı məlumat verilir. Maraqlıdır, bes işğal altında olan bölgələrin hava proqnozu necə təyin edilir?

Gülşad Məmmədova sualımızla bağlı aşağıdakıları qeyd etdi: "İşğal olunmuş bölgələrdə hava şəraiti ilə əlaqədar proqno-

zu xəritə və əlimizdə olan məlumatlara əsasən təyin edir və atmosfer hadisəsi olarsa məlumat veririk. Havanın temperaturu, külək, yağış bütün bunlar haqqında məlumatlar bölgələrə yayımlanı".

□ Xəlida GƏRAY,
Musavat.com

1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə hakim Elçin Məmmədovun sədrliyi ilə tanınmış iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənovun barəsində absurd bir xüsusi qərar qərar çıxarıb. Təcrübəli hüquqşünas Əkrəm Həsənov ləğv edilmiş "Bank Standard"ın 82 əmanətçisinin nümayəndəsi olaraq Mərkəzi Bank və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasını məhkəməyə verib.

İddianın mahiyyəti də budur ki, 82 vətəndaşa bu 2 qurumun səhlənkarlığı üzündən böyük ziyan dəyib və həmin ziyan tutulub əmanətçilərə qaytarılmalıdır. İddia onunla əsaslandırılır ki, 10 il ərzində hər il "Bank Standard"da yoxlama aparılıb, müvafiq aktlar tərtib olunub və işlərin qaydasında getdiyi əksini tapıb. Bank ləğv olunanda isə məlum olub ki, əslində əmanətçilərin "Bank Standard"a etibar etdiyi əmanətləri sağa-sola xərclənib, heç bir girov təminatı olmadan kredit şəklində verilib. Odur ki, əmanətlər batıb. Bu gün 82 əmanətçinin bankın müflisləşməsində təqsirli olan şəxslərə qarşı 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə və Nəsimi Rayon Məhkəməsinə 6 kollektiv iddiası var. İddiada təqsirkarlardan vurulan zərərin əvəzi - 47 milyon 500 min dollardan (81 milyon manat) çox məbləğin ödənilməsi tələb olunur. Mətbuatda bu qalmaqalı məhkəmə çəkişməsi haqda məlumat yayılıb. Mənbəyi bilinməyən məlumatlarda Əkrəm Həsənovun hərəkətlərində cinayət əlamətlərinin aşkar olunması ilə bağlı xüsusi

Hüquqşünasdan Rüfət Aslanlıya sərt sözlər

Əkrəm Həsənov: "Bütün bu işlərin arxasında dayanan da odur"

qərar qəbul edilməsi və məsələnin baxılması üçün prokurorluğa göndərildiyi bildirilir.

Əkrəm Həsənov deyir ki, mayın 24-də qəbul olunan xüsusi qərar 2 gün əvvəl ona təqdim olunub. Onun sözlərinə görə, xüsusi qərar qəzəlidir: "Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası iddia edir ki, guya mən bank sirri olan məlumatları yaymışam və bəzəmdə xüsusi qərar qəbul edilmişdir. Hakim Elçin Məmmədov məhkə-

mə prosesində dedi ki, cinayət əməlinə qiymət vermirlər, bəs məhkəmə inzibati-iqtisadi məhkəmədir. Halbuki Elçin Məmmədov cinayət işləri üzrə məhkəmədə işləyib. Hakim özü də işdə açıq-aşkar qəzəlidir. Palatanın verdiyi gün hakim Elçin Məmmədov iclası dayandırdı. Həmin günün sonunda mən yazılı şəkildə etirazımı hakimə təqdim etdim. Palatanın verdiyi vəsatətin niyə qəzəli və əsassız olduğunu ortaya qoydum. Bundan 10 gün sonra hakim xüsusi

qərar qəbul edib. Qərardada mənim etiraz təqdim etməyim, göstərdiyim arqumentlər yoxdur. Hakim qəzəli olmasaydı, xüsusi qərardada yalnız 1 tərəfin fikirlərini əks etdirməzdi. Mənim gətirdiyim 5 arqumətdən 1-ni heç olmasa, xüsusi qərardada əlavə edərdi. Həmin arqumentlərin hər biri ayrı-ayrılıqda xüsusi qərardadın qəzəli olduğunu təsdiqləyir".

Əkrəm Həsənov deyir ki, qarşı tərəf iddia edir ki, guya bank sirri yaymaq cinayət törədilib: "Həmin məlumatlar

Yoxdur belə məlumat! "Banklar haqqında" Qanuna görə, ləğv planı bütün kreditörə təqdim olunmalıdır. Yeni məhkəmə də həmin ləğvəmə planını mənə təqdim edib. Əgər ləğv etmə planında bank sirri olsaydı, Bakı Apelyasiya Məhkəməsi həmin sənədi mənə təqdim etməzdi. Deməli, məhkəmə həmin sənədi kreditörə təqdim etməklə sənədə bank sirri olmadığını təsdiqləyib".

Əkrəm Həsənov Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının rəhbəri Rüfət Aslanlı ilə

sahibi İbrahim Alışovdur. Bütün bu işlərin arxasında dayanan da odur. Belə absurd, bəsəvət vəsatətlərlə mənə qorxutmaq mümkün deyil".

Əkrəm Həsənov deyir ki, Palata rəhbərliyi belə vəsatətlərlə digər bağlanmış banklardan "Antikollektor"a axışan bank müştərilərinin qarşısını almağa çalışır: "Bu xüsusi qərar qəzəli məhkəmədə elan olundu, amma bizə təqdim olunmadı. Bu təsadüfi deyildi. Onlar mətbuata xəbər sızdırdılar ki, guya məhkəmə əməlimdə cinayət tərkibi tapıb. Hesab edi-

rəm ki, belə sızdırılmanın arxasında Palata durur. Mayın 24-də məhkəmədə elan olunan xüsusi qərardada mənə 2 gün əvvəl verilib. Mənə verməmişdən əvvəl isə məlumat mətbuatda peyda olmuşdu. Rüfət Aslanlı belə bir addım atmazdı. Çünki işinin peşəkardır. Bilir ki, belə addımlarla cəzalı ortaya qoyulmuş olacaqdır. Bilinəcək ki, qanunsuz, əsassız, qeyri-peşəkardlıqdan doğan bir vəsatət verilib".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Büdcə dəyişikliyi gündəmdə - hökumətə tənqidlər var

Ekspert: "Hökumət iki təhlükəli məqamı nəzərə almalıdır"

Xəbər verdikimiz kimi, 2018-ci ilin dövlət büdcəsinə dəyişikliklər paketi Milli Məclisə daxil olub. Paketdən aydın olur ki, büdcə gəlirlərində artımların əsas hissəsi Dövlət Neft Fondundan transfertin payına düşür - 1 milyard 750 min manat.

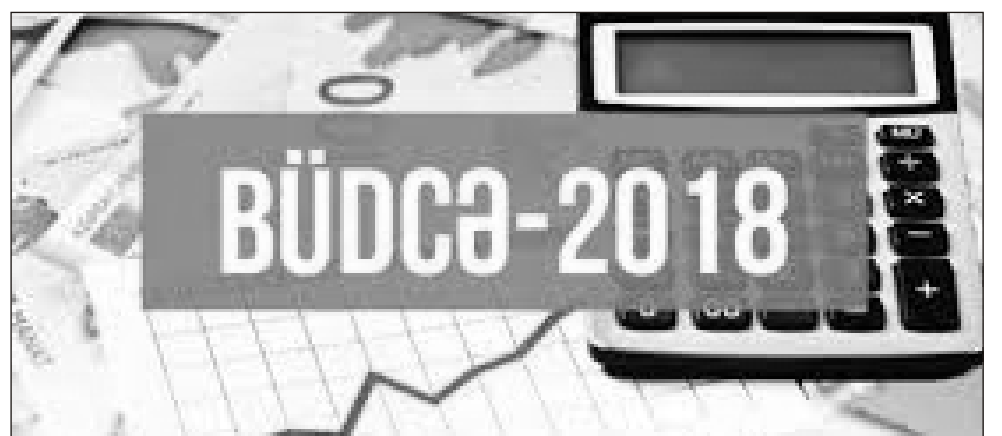
Büdcəyə artıq daxil olacaq vəsaitləri hökumət dövlət və ictimai büdcələrin gəlir və xərclərinin tarazlaşdırılmasına, dövlətin müdafiə və təhlükəsizliyinin daha da artırılmasına, ölkə əhalisinin həssas sosial qruplarının müdafiəsinin gücləndirilməsinə (**Pensiya və sosial müavinətlərin, ünvanlı sosial yardımın, təqaüdlərin, dövlət büdcəsinin maliyyələşən təşkilatlarda çalışan işçilərin əmək haqlarının artırılması və digər sosial tədbirlərin maliyyə təminatı**) sərf edəcəyini bildirir.

Büdcəyə dəyişikliyin əsas səbəbi isə Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) tərəfindən bəzi neft yataqları ("Ümid", "Qarabağ" və "Babək" yataqları) üzrə hə-

yata keçirilən qazma işlərinin aparılması məqsədilə dövlət dəstəyi olaraq şirkətin nizamnamə kapitalının artırılması, idxal olunan təbii qazın "Azerej" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə müqavilə dəyəridən aşağı qiymətə satılmasına görə yaranmış zərərin örtülməsi, kənd təsərrüfatı, su təchizatı, meliorasiya və irriqasiya tədbirlərinin, ölkədə turizmin inkişafı, yol infrastrukturunun tikintisi və yenidənqurulması, həmçinin onlara xidmətlə bağlı xərclərin tənzimlənməsi, bəzi infrastruktur və sosial layihələrin maliyyələşdirilməsi və digər zəruri dövlət vəzifələrinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı əlavə maliyyə təminatının formalaşdırılması

üçün yaranan ehtiyaclarıdır.

Büdcəyə nəzərdə tutulan dəyişiklikləri "Yeni Müsavat" a şərh edən iqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov deyir ki, qəbul olunan cəmi 6 ay sonra baş maliyyə sənədində dəyişikliyin olunması düzgün addım deyil: "Büdcəyə o zaman dəyişiklik edilir ki, buna ciddi zərurət yaranandan hansısa fəvqəladə hadisə baş versin: yeni təbii fəlakət üzündən dağıntılar olsun və bu, külli miqdarda vəsait tələb etsin. Yaxud təcili olaraq ölkənin müdafiə qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsi zərurəti ortaya çıxsın. Elə şəraitlərdə, bəli, dövlət büdcəsinə, onun gəlirlər və xərclər hissəsinə dəyişiklik etmək mümkündür. Amma əvvəlki illərin təcrübələrini nəzərə alanda görürük ki, bizdə bu, ənənə halını alıb. Altı ay əvvəl qəbul olunmuş layihəyə yenidən baxılır, gəlirlər-xərclər artırılır.

Eksperte görə, büdcə dəyişikliyinə əsas səbəbi neftin dünya bazar qiymətinin düşməsi və fiksə olunandan yuxarı olması nəticəsində əlavə gəlirlərin əldə olunmasıdır: "Neftin qiymətinin yüksək olması əlavə gəlirlər gətirir. Hökumət də dərhal həmin gəlirləri xərcləmək üçün büdcəyə dəyişiklik edir. Həmişə də Dövlət Neft Fondundan büdcəyə transferin məbləği artırılır. Yalnız ötən il belə olmadı. 2017-ci ildə büdcəyə yenidən baxılan zaman fondan nəzərdə tutulan məbləğ artırılmadı. Hətta böhran illi olan 2016-cı ildə də büdcəyə yenidən baxılıb - fevral ayında. Onda büdcə xərclərini təmin etmək üçün Neft Fondundan 2 milyard manat əlavə vəsait cəlb edildi. Yeni həm büdcəyə dəyişikliyin özü, həm də bunun Neft Fondu vəsaitlərinin daha çox xərclənməsi hesabı-

na edilməsi mənfəət tendensiyasıdır".

P. Heydərovun fikrincə, artırılan gəlirlərin iri dövlət şirkətlərinə yönəldilməsi bu il büdcə dəyişikliyinə daha bir mənfəət təvədir: "Ola bilsin ki, o şirkətlərin təsərrüfat fəaliyyətlərinin icrası üçün vəsaitə ehtiyacları həqiqətən var. Lakin aydın məsələdir ki, bu ehtiyaclar ilin ortasında yaranmayıb, onları büdcə hazırlanarkən nəzərə almaq mümkün idi. Yeni bilavasitə ilin ortasında fəvqəladə hadisə baş vermədiyi təqdirdə o şirkətlərin ehtiyaclarını büdcə dəyişikliyi üçün əsas götürmək elə də məntiqi görünür. Əgər büdcənin artan gəlirləri böhran dövründə qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün qurulan planların, hazırlanan tədbirlərin icrasına yönəldəcəksə, onu alqışlamaq olar. Bu il büdcə dəyişikliyinə bu

dayanmalıdır".

Müsaibimiz deyir ki, büdcə xərclərinin artırılması Azərbaycanın inflyasiyanı artırma bilərə: "Dövryyəyə əlavə pulun daxil olması makroiqtisadi sabitliyə təhlükə yarada bilər. Digər tərəfdən, dünya bazarında neftin qiymətinə o qədər də belə bağlamaq olmaz. Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırkı qiymətləri formalaşdıran əsasən siyasi amillərdir və onların da davamlı olacağı ciddi sual altındadır. Yeni iki təhlükəli məqam var ki, bunlar nəzərə alınmalıdır. Birincisi, xarici risklərin hələ də mövcud olması, biz onları sığortalınamamışıq. İkincisi, büdcə xərclərinin, dövlət investisiyalarının artırılmasının bir sıra makroiqtisadi göstəriciləri - inflyasiya və manatın məzənnəsinə mənfəət təsiri".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Son günlər Gürcüstanın Marneuli rayonunda baş verənlər Azərbaycanı da ciddi narahat edir. İlk olaraq, rayonun azərbaycanlı icra başçısı Temuz Abazovun saxlanması və ardınca Gürcüstan Vahid Milli Hərəkət Partiyasının azərbaycanlı deputatı Azər Süleymanova qarşı cinayət işinin açılması proseslərin xoşagəlməyən məcraya doğru getdiyini göstərir.

Məlumat üçün bildirik ki, azərbaycanlı icra başçısı və deputatın başına gələn bir hadisədən qaynaqdır. İyunun 11-də Tiflisdə etiraz aksiyasında Marneuli sakini, müxalif Vahid Milli Hərəkət Partiyasının üzvü Elçin Allahverdiyev adlı şəxs facebook üzərindən canlı yayım edərək T.Abazov və Gürcü Arzusu Partiyasının sədri Bidzina İvanişviliyə qarşı təhqiramiz ifadələr işlədib. Daha sonra E. Allahverdiyevin alçaldıqları üzr istədiyi videogörüntü sosial şəbəkədə yayılıb. Görüntülərdə T.Abazovun da olduğu iddia edilir. Video qısa müddət ərzində sosial şəbəkədə geniş yayılıb və istifadəçilərin hiddətinə səbəb olub. T.Abazov öz növbəsində görüntülərdən xəbəri olmadığını bildirib. Gürcüstan Baş Prokurorluğu A.Süleymanovu Marneuli sakininə qarşı zorakılıqda ittiham edir.

Proseslərin bu şəkildə davamının Gürcüstan-Azərbaycan münasibətlərinə də ciddi zərbə vura biləcəyi ehtimal edilir. Azərbaycan XİN-in məsələ ilə bağlı mövqə bildirməsi vacib hesab olunur. Əksəriyyət bu basqıların təsadüf olmadığını, bir gürcü şəhərinin icra başçısının deputatının azərbaycanlı olmasını Gürcüstan iqtidarının həzm edə bilmədiyini və bu səbəbdən hər iki şəxsi bu cür yollarla sıradan çıxarmaq üçün hərəkətə keçdiyini düşünür. Bunun əksini düşünərək, məsələnin araşdırılmasından sonra Azərbaycan tərəfin mövqeyini bildirməsini vacib sayanlar da var.

Azərbaycan-Gürcüstan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanın Gürcüstanda həyata keçirdiyi yüksək tədbirlərin ən mühüm hədəflərindən biri orada yaşayan soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının, mənafələrinin qorunması, mədəni durumlarının, həyat tərzlərinin yaxşılaşdırılması, dövlətimiz tərəfindən əlavə yardımların göstərilməsidir: "Bu çox önəmli bir məsələdir. Dövlətlərarası əlaqələr qurularkən orada yaşayan etnik, milli topluluqlar

Marneulidə azərbaycanlılarla

bağlı nə baş verir?

Deputat Azər Süleymanova qarşı cinayət işinin açılması proseslərin xoşagəlməyən məcraya doğru getdiyini göstərir; Bakıdan reaksiyalar

amili nəzərə alınır. Bir sıra sahələrdə Gürcüstandakı soydaşlarımızın problemləri hələ də qalmaqdadır. Son həbslərdə milli-etnik əlamətlər varmı və ya Gürcüstan hakimiyyətində təmsil olunan müəyyən qrupların işidimi, burada xarici kəşfiyyət orqanlarının Azərbaycan-Gürcüstan arasında münasibətləri pisləşdirmək niyyətləri var kimi suallar mövcuddur. Bu adi bir hadisədir, onun üzərində siyasi rənglər axtarmayaq kimi suallar da ola bilər. Bunların hamısı mütləq müvafiq orqanlar tərəfindən araşdırılmalıdır. İstəmərim ki, bizim parlament üzvlərinin verdiyi şərhlər hökm kimi təsir bağışlasın. Hər zaman dediyim kimi, bir daha dilə gətirirəm ki, Gürcüstan dövlətçiliyi ayaqda qalmasına görə Azərbaycana borclu olduğunu qətiyyətlə hiss etmir, duymur. Gürcü elitəsi kifayət qədər etibarsızlıqlar nümayiş etdirir. Sanki onlar Ermənistan-Azərbaycan münasibətindən daha çox qazanmaqda davam edirlər. Bunlar həqiqətdir, inkar etmək olmaz. Azərbaycanlılar orada separatçılıqda heç zaman özlərini göstərməyiblər. Hətta mədəni muxtariyyət məsələsini belə qoymurlar. İdarəçilikdə təmsil olunmadakı kvota məsələsini belə qoymuruq. Şübhəsiz ki, Azərbaycan tərəfi orada yaşayan insanlarımızın dil öyrənmələrinə böyük önəm verir. İstərim ki, soydaşlarımız yüksək təhsilə yiyələnənlər, bunun üzərindən

Azərbaycan daha da şəxslənmiş olsun, o qüvvələrə söykəne bilsin. Gürcüstan dövlətçiliyinin içərisində yer alanların bilirsiniz ki, böyük əksəriyyəti etnik-millî kökəninə görə qarışıqdırlar, onları təyin etmək çox çətinidir. Ad-soyad özü kimi səsələnmək, amma mahiyyətləri tamamilə fərqli olacaq. Onlar sanki bizdən daha çox güzəşt qoparmaq üçün daim fəaliyyət aparmaqdadırlar. Çox arzulayırdım ki, orada bizimlə bağlı problemlər, konkret olaraq, son həbslərlə bağlı bizi qanə edən mövqelər təqdim olunsun. Bu məsələyə araşdırma olmadan reaksiya verilməsinin qəti əleyhinəyəm. Azərbaycan prezidenti daim bu tipli məsələlərdə vətəndaşlarının mövqeyini qoruyub. Məsələnin tam detalları üzə çıxandan sonra daha soyuq-qanlı qiymət verə biləcəyik".

"Borçalı" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədli bildirdi ki, Gürcüstanda gərgin siyasi proseslər gedir: "Artıq Gürcüstanda baş nazir istefaya gedib, qarşıda yeni dəyişikliklərin olacağı gözlənilir. Hətta TANAP-ın açılışına gürcü hakimiyyətindən bir rəsminin belə qatılmaması da ciddi suallar doğurur. Marneulidə baş verən hadisələr təəssüf doğurmağa bilməz. Gürcüstan qanunvericiliyində həm icra başçıları, həm də bələdiyyələr seçki yolu ilə müəyyən edilir. Temuz Abasov seçki yolu ilə Marneulidə icra başçısı oldu. Bu da bir ilk idi ki, azərbaycanlı bu vəzifəyə gəldi. Bütün hallarda bu bir müsbət yenilik idi. Bu şəxs səsləndirdiyimiz problemlərlə bağlı daha radikal islahatlar apara bilərdi. Lakin o, sadəcə, bir icra başçısı oldu. Hazırda baş verən hadisə çox utanc gətirən bir şeydir. Biri digərini söyür, hətta onun ailəsini belə söyüşlə dilinə gətirir. Yeni başından böyük qələt etdi. Amma bunun cəza yolu küncdə, bucaqda olmamalıdır. Ortada bir hüquq var və bununla hərəkət edilməli,

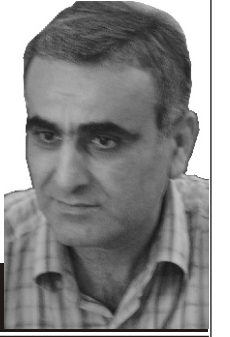
tün hallarda bu bir müsbət yenilik idi. Bu şəxs səsləndirdiyimiz problemlərlə bağlı daha radikal islahatlar apara bilərdi. Lakin o, sadəcə, bir icra başçısı oldu. Hazırda baş verən hadisə çox utanc gətirən bir şeydir. Biri digərini söyür, hətta onun ailəsini belə söyüşlə dilinə gətirir. Yeni başından böyük qələt etdi. Amma bunun cəza yolu küncdə, bucaqda olmamalıdır. Ortada bir hüquq var və bununla hərəkət edilməli,

yaxud ictimailəşdirmədən danışıqlar olmalıdır. Lakin azərbaycanlı icra başçısının adının daha eybəcər formada qisas halında hallandırılması, digər tərəfdən, uzun müddət Gürcüstan parlamentindəki azərbaycanlı fəallardan sayılan Azər Süleymanovun adının burada keçməsi bizi çox üzən bir məsələdir. Bütün bunlar bir sıra fəallarımızın sıradan çıxması deməkdir. Amma sıradan çıxırlar, yoxsa çıxarırlar? Bax bu sualların cavabı lazımdır. İstənilən halda indi seçilən metod qanundan kənardır. Heç zaman ona bəraət verə bilmərəm ki, insan cinayətkar olsa belə onunla bu cür davranılsın. Gürcüstan bütün hallarda demokratik islahatlara qədəm qoyub, Avropa yolu gedir. İcra başçısı və deputatla bağlı ittihamlar əgər təsdiqini taparsa, bəraət vermə imkanları məhduddur. Bu cür halları hər zaman qınamışam, yenə də qınayıram. İstintaq getməli, özü də şəffaf aparılmalıdır. Bu istintaq media və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə getməlidir. Yalnız bu halda hadisənin əsl mahiyyəti üzə çıxar. Burada provokasiya da, digər hallar da ola bilər. İndiki halda bu məsələnin siyasələşdirilməsini doğru hesab etmirəm. İki dövlət arasında bu hadisə dövlətlərarası əlaqələrdə gərginliyi yaratmağa əsas verməməlidir. Biz məsələyə daha dözümlü yanaşaraq, prosesin hüquq müstəvisinə gətirilməsini tərəfində olmalıyıq. Çox istərdim ki, istintaq bu soydaşlarımızın günahsız olduqlarını sübut etsin. Təbii ki, o imkanlar məhduddur".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

İki dövlət - bir seçki

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Türkiyədə kritik seçki zolağı yavaş-yavaş sona yaxınlaşır. 24 iyun ərəfəsi ölkədə siyasi emosiyalar həndəsi ölçüdə artmaqdadır. 9 gün sonra biz yəqin ki, başqa bir Türkiyəni görəcəyik. Ümid edək ki, bu indikindən güclü və dayanıqlı, indikindən monolit bir ölkə olacaq.

Prezidentli üsul-idarəyə keçdiyi üçün qardaş məmləkətdə əsas diqqət, sözsüz ki, prezident seçkisindədir. Bir çox təhlilçilərə görə, seçkilərdə ikinci tur da mümkündür. Olsun. İki mərhələli seçki, hər halda, azad rəqabətin, demokratik mühitin göstəricisi hesab olunur.

Ümumiyyətlə, Türkiyədə prezident və parlament seçki kampaniyasının gedişi yetərincə demokratik, bərabər siyasi rəqabət şəraitində keçir. O sırada telekanallar namizədlərin təbliği ilə bağlı, demək olar, ayrı-seçkiliyə yol vermir. KİV-lərdə bir-birinə diametral zidd fikir və ideyaların şahidi oluruq. Qısa, elektoratın düzgün seçimi üçün nə mümkünsə, edilir.

Türkiyədə 24 iyun seçkilərinin problemsiz bitməsi Azərbaycana xüsusilə lazımdır. O səbəbə ki, seçkilərdən sonra Türkiyənin əsas diqqəti daxildən xaricə, regional problemlərə, bölgəmizə yönəli biləcək. Türkiyə xalqının mandat verdiyi siyasi qüvvə, yaxud koalisiya arxayın şəkildə dövlətin xarici siyasət kursunu həyata keçirəcək. Nə xoş ki, Azərbaycan mövzusu, Qarabağ məsələsi qardaş ölkədəki siyasi qüvvələrin hamısının firqə və hakimiyyət maraqlarının fəvqündə dayanır.

Bu və digər səbəbdən Türkiyə dünyada bizim bənzərsiz və tək müttəfiqimizdir! O üzədən Türkiyədəki istənilən seçkini özümüzdəki seçkilərdən də həyəcanla izləyirik. Bir millət iki dövlət, iki dövlət - bir seçki yəni...

Sözsüz ki, Azərbaycanda hər kəsin qardaş məmləkətdə simpatiya bəslədiyi namizəd ola bilər. Ancaq qərar türk seçicisindədir təbii ki. Tək istəyimiz bu: qardaş ölkədə hansısa namizəd, partiya yox, demokratiya qalib gəlsin. Çünki "Demokratiyada çarə tükənməz" deyiblər. Məğlub qalibi təbrik eləsin, qalib qisasçılığa qapılıb da potensialını rəqibinə qarşı, boş yerə xərcləməsin, seçki rəqibi əleyhinə lüzumsuz təftişçiliyə varmasın - Türkiyənin qayğısı indi bu deyil! Qalib şəxs və partiya yalnız Türkiyə maraqlarını özünə hədəf və prioritet götürsün.

Ayrı sözlə, seçkilərin legitimliyinin dünya tərəfindən, xüsusən də Qərbi tərəfindən tanınması çox mühüm. Bu, qardaş ölkəyə, onun iqtisadiyyatına, türk lirəsinə qarşı düşmən çevrələrin yeni məkrli planlar qurmasını da xeyli əngəlləyərdi. Ən əsası, hakimiyyətin legitimliyi - daxili sabitlik və toplumun dayanıqlığı üçün vacibdir. Çünki seçkilərdə iradəsi vaxtaşırı saxtalaşdırılan cəmiyyətlər inqilablara, üsyanlara meyilli olur. İşğalçı Ermənistanda son baş verənlər buna sübutdur. İnqilab, xüsusən də ölüm-itimlə müşayiət olunan inqilab bir qayda olaraq, ölkəni geri atır.

Odur ki, ən yaxşısı, ölkədə hakimiyyətin, dinc, seçki yolu ilə dəyişməsidir. Hakimiyyətin mənbəyi xalqdır, ayrı cür ola bilməz. Güclü hakimiyyətlər güclü müxalifətdən, azad seçkidən qorxmaz. Nədən ki, dövlətin gücü həm də onun siyasi, konstruktiv müxalifətinin gücü ilə ölçülür. Yalnız hakimiyyətin güclü olduğu, müxalifətin mövcud olmadığı dövlət isə demokratik sayılmaz. Totalitar, avtoritar hesab edilir.

Əvəzolunmaz qüvvə, əbədi və əvəzolunmaz şəxs yoxdur. Əbədi olan ölkənin, millətin maraqlarıdır. Şübhəsiz ki, bunu Ərdoğan və partiyası da anlayır. Hər necə olmasa, o, "xalq mandat verməzsə, bunu da qəbulanacaq" deyib.

9 gün qaldı...

2001-2004-cü illərdə Türkiyənin Azərbaycanda səfiri olmuş Əhməd Ünal Çeviközün 24 iyun seçkilərində CHP-nin İstanbuldan deputatlığa namizədliyi irəli sürüldü. Keçmiş səfir İstanbul ikinci bölgədən namizəddir.

Bakıdan gedən diplomat müxalifətə keçdi

2001-2004-cü illərdə Bakıda çalışmış səfir Ünal Çeviköz CHP-dən namizəd olub

Qeyd edək ki, Ü.Çeviköz 2015-ci il parlament seçkilərində CHP-dən namizədliyə iddiaçı olub. Daha sonra isə aktiv siyasətə daxil olub. Bu ilin fevralında isə CHP-nin qurultayında Partiya Məclisinin üzvlüyünə seçilib. Bu səbəbdən də "Qalatasaray" Futbol Klubunun İdarə Heyəti üzvlüyündən istefa verib. Ünal Çeviköz həmçinin Ankara Politikalar Mərkəzi adlı analitik siyasi mərkəz yaradıb və ona rəhbərlik edib. Buna qədərse Çeviköz uzun illər Türkiyə XİN sistemində çalışıb, fərqli vəzifələr tutub.

Əhməd Ünal Çeviköz 1952-ci ildə İstanbulda anadan olub. Kadıköy Maarif Kollecinə lisey təhsili alıb. 1974-cü ildə Boğaziçi Universitetinin ingilis dili və ədəbiyyatı fakültəsini bitirib. 1978-ci ildə isə yenə eyni universitetin politologiya fakültəsini bitirib. 1978-ci ildə

Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyində fəaliyyətə başlayıb. Türkiyənin SSRİ-dəki səfirliyində ikinci katib, Avstriya Bregenz şəhərində isə konsul vəzifəsində çalışıb. Ankara Şərq Dairəsində çalışdıqdan bir müddət sonra Bolqarıstan səfirliyində müstəşar vəzifəsində çalışıb. 1989-cu ildə Ünal Çeviköz

Türkiyə XİN-dən ayrılaraq NATO-nun qərargahında Beynəlxalq Katiblikdə çalışmağa başlayıb, daha sonra bir müddət İqtisadiyyat, ondan sonra isə Siyasət direktorluğunda işləyib. 1993-cü ildə Brüssel Universitetində beynəlxalq əlaqələr üzrə magistr dərəcəsi alıb. Bundan sonra isə 1994-cü ildə

NATO-nun Moskvadakı İnformasiya Bürosunu qurub, sonra orda çalışıb. Eyni zamanda Çeviköz NATO-Rusiya qurucu sənədinin hazırlanmasında iştirak edib. 1997-ci ildə yenidən Xarici İşlər Nazirliyinə qayıdan Çeviköz XİN Balkan idarəsinin rəhbəri, ardınca Orta Asiya və Qafqaz idarəsinin müdir müavini vəzifəsində çalışıb. 2001-ci ildə Azərbaycana səfir təyin olunan Çeviköz 2004-cü ilə qədər Bakıda işləyib. 2004-2006-cı illərdə isə təcrübəli diplomat Amerikanın işğalı altında olan İraqda ən gərgin münaqişə dövründə Türkiyənin səfiri olaraq çalışıb.

2007-2010-cu illərdə yenidən Ankaraya qayıdan Ü.Çeviköz XİN-də müstəşar vəzifəsində işləyib. 2009-cu ildə Türkiyə və Ermənistan arasında sərhədlərin açılmasını nəzərdə tutan "Sürix pro-

tokolları" sənədinin hazırlanmasında yaxından iştirak edən Çeviköz bu dövrdə bir neçə dəfə İrəvana səfər edib, aktiv danışıqlar prosesini aparıb. Bu hadisə Azərbaycanda böyük etiraz yaradıb, ancaq etirazlara baxmayaraq sənəd Sürixdə imzalanıb. Lakin icra olunmayıb və daha sonra ləğv edilib.

Ünal Çeviköz isə 2010-cu ildə Türkiyənin Britaniyadakı səfiri vəzifəsinə təyinat alıb. 2014-cü ilə qədər Londonda çalışan Çeviköz daha sonra vəzifəsini tamamlayaraq Türkiyəyə döndü. 2014-cü ilin sentyabr ayında öz istəyi ilə təqaüdə çıxıb.

Qeyd edək ki, Türkiyə XİN sistemində çalışan diplomatların daha sonra CHP-yə qatılmaları bir növ ənənəyə çevrilib. Ana müxalifət partiyasında çoxlu sayda sabiq diplomat fəaliyyət

göstərir. Ancaq maraqlıdır ki, Ü.Çeviköz keçmiş prezident Abdulla Gülün komandasının üzvü hesab olunurdu. Lakin təcrübəli diplomat fəaliyyətini CHP-də davam etdirməyə qərar verib. "Sürix protokolları" səbəbindən Azərbaycanda çox da xoş xatırlanmayan Çeviköz təcrübəli diplomat, dünyanın ən qaynar bölgələrində fəaliyyət göstərmiş, siyasi münasibətləri yaxından bilən bir şəxsdir. Onun həm NATO-dakı uzun və səmərəli fəaliyyəti, ən kritik dövrdə Azərbaycanda - Qafqazda işləməsi, nəhayət, İraqda işlədiyi dövr dünya siyasətinin ən gərgin və həssas dövrünə təsadüf edir. Belə bir şəxsin Türkiyə məclisində olması Ankaranın xarici siyasətinə də müsbət mənada ciddi təsir göstərə bilər.

□ **KƏNAN RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Kremlin sülhməramlı kələyi - "Qarabağa girsə, bir daha oradan çıxmaz"

Elxan Şahinoğlu: "Rusiya çox çalışır ki, sülhməramlı qüvvələrin tərkibində Qarabağda yerləşsin..."

Ukraynanın Donbas vilayətinə sülhməramlıların gəlməsi yenidən müzakirə obyektinə çevrilib. Belə ki, Ukrayna münaqişəsinin həllini üçün yaradılmış "Normandiya formatı"nda danışıqların Berlində keçiriləcək növbəti dövründə bölgəyə BMT sülhməramlılarının yeridilməsi məsələsinin müzakirə olunacağı gözlənilir. Danışıqlardan əvvəl Almaniyanın xarici işlər naziri Heiko Maas deyib ki, belə bir addım 2015-ci ildə Minskə əldə olunmuş razılaşmanın həyata keçirilməsi istiqamətində "uyğun bir tədbir" sayıla bilər.

Ukraynanın isə əsas tələbi budur ki, Rusiya sülhməramlılarının içərisində olmasın. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsi məsələsində də uzun müddətdir ki, sülhməramlılar mövzusu müzakirəyə çıxarılır. Bəs Dağlıq Qarabağ üçün hansı qərarlar verilə bilər?

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Ukrayna bu istəyində haqlıdır: "Çünkü Donbasın bir hissəsini işğal edən elə Rusiyanın hərbiçiləridir. Rusiya iddia edir ki, onun orada ordusu yoxdur. Ancaq vacib deyil ki, ərazidə ordu olsun. Rus vətəndaşları sərhədi kütləvi olaraq keçirlər və separatçıların sıra-

yanın Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı istəkləri var. Bu istəklər onlardır ki, Azərbaycan Avropa İttifaqının, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvü olmalıdır və Qarabağda Rusiyanın sülhməramlı qüvvələri yerləşməlidir. Əgər Azərbaycan bu 3 şərtlə razılaşsın, guya Rusiya Ermənistan hakimiyyətinə təzyiq etməklə Qarabağ ətrafındakı rayonların azad edilməsini sürətləndirər. Doğrusu, mən buna inanmıram. Çünki biz Rusiyanın bu cür ağır şərtlərini yerinə yetirə bilməyəcəyimizə şübhə yoxdur. Digər tərəfdən isə KTMT-yə üzvlüyümüz də bizim balanslaşdırılmış xarici siyasətimizin sonu deməkdir ki, bu da Qərblə münasibətlərimizdə ciddi suallar yarada bilər. Ən ağır şərt isə Rusiya sülhməramlılarının Qarabağda yerləşdirilməsidir. Elə Qarabağ ona görə əlimizdən çıxdı ki, orada rus hərbiçiləri vardı. Onlar Xocalı soyqırımında işti-

rak edib, ermənilərə Xankəndindəki hərbi bazadan silah-sursat ötürmüşdülər".

Politoloq hesab edir ki, Rusiya növbəti dəfə Qarabağa girərsə, oradan çıxmaz: "Biz, bunun nümunəsini Abxaziyaya, Cənubi Osetiyaya, Dnestr bölgəsinə gördük. Mərkəzi Gürcüstan, Moldova hökuməti

Türkiyə sülhməramlıları da prosesdə iştirak etsin. Çünki əgər Qarabağ da münaqişəsinin həlli mərhələsinə daxil olsa, örnek kimi, məsələn, Şuşanı götürək. Şuşa ermənilərin mühasirəsində qalır axı. Deməli, orada rus hərbiçiləri ilə Azərbaycan əhalisi heç bir halda razılaşmayacaq. Burada artıq türk sülhməramlıları yerləşdirilməlidir. Əgər Rusiya deyirsə ki, Türkiyə ilə dost münasibəti var, o zaman buna da qarşı çıxmamalı deyil. Ancaq rusların sülhməramlıları olaraq

hansısa sülhməramlı qüvvələrin yerləşdirilməsi gündəmə gəlsin. Ukraynanın özü də maraqlı deyil ki, atəşkəsə uzun müddət riayət olunsun və sülhməramlıları yerləşsin. Onlar düşünür ki, necə edib, daha çox torpaqları azad etsinlər. Ara-sıra taktiki döyüş edib, boş əraziləri geri qaytarırlar. Azərbaycan da son zamanlar eyni taktikadan istifadə edir. Məsələn, Naxçıvandakı geri qaytardığımız əraziləri misal gətirə bilərik. Ukrayna da Azərbaycan kimi bu yaxınlar-

orada yerləşdirilməsi Azərbaycanın milli maraqlarına uyğun deyil. Əslində deyim ki, Ukrayna məsələsinin də qabardılacağı düşünmürəm. İnanmıram ki, Berlində ciddi müzakirələr olsun. Çünki həm Avropanın, həm də Rusiyanın ciddi problemləri var. Minsk prosesi də faktiki dondurulub, atəşkəs rejimi də tez-tez pozulur. İnanmıram ki, birinci mərhələ həll olunmadan, üçüncü, dördüncü mərhələyə keçib,

da boş ərazilərini geri qaytardı. Ona görə də Rusiya sülhməramlıları mövzusu Ukraynada gündəmə gətirməyəcəklər. Ola bilər ki, Avropada bunu kimsə gündəmə gətirsin, Rusiyaya yaltaqlanmağa çalışsın. Ukraynaya hələ ki böyük dövlətlər dəstək olur. Ona görə də sülhməramlılar mövzusu geniş şəkildə müzakirə olunmayacaq".

□ **ƏLİ RAİS,**
"Yeni Müsavat"

İyunun 12-də Türkiyənin Əskişəhər məntəqəsində Cənub Qaz Dəhlizinin ikinci mühüm həlqəsi olan TANAP-ın təntənəli açılış mərasiminə Gürcüstan rəhbərliyinin qatılmaması gündəmdən düşür. Önemli bir tədbirdə rəsmi Tiflisi Türkiyədəki səfiri İrakli Koplatadzenin təmsil etməsi ilə bağlı yaranan suallar durmadan artır.

Politoloq Şahin Cəfərli hansı səbəblərdən Gürcüstanın belə bir önəmli tədbirdən özünü kənarında tutmasının qararlıq bir məsələ olaraq qaldığını söylədi: "Gürcüstan rəhbərliyinin TANAP-ın açılış mərasiminə qatılmamasının səbəbi hələ ki qararlıq qalır. Məlumdur ki, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu mərasimə Gürcüstan prezidenti Giorgi Marqvelaşvilini

məhz İvanişvilinin tələbi ilə gerçəkləşdi. Fikrimcə, Gürcüstanın TANAP-ın açılışında yüksək səviyyədə təmsil olunmaması məhz daxili amillərlə əlaqədar olan məsələdir. Bir tərəfdən "Gürcü Arzusu"nun içərisində kaos var, digər tərəfdən isə hakim partiya prezident Marqvelaşvilinin bu cür tədbirlərdə dövləti təmsil etməsinə qışqanclıqla yanaşı. Üstəlik, bir neçə ay sonra pre-

Gürcüstan rəhbərliyinin son anda tədbirdə iştirak etməmək qərarını verdiyini deyib. Görünür, son ana qədər Gürcüstan rəhbərliyi tədbirdə iştirak edib etməmək məsələsində tərəddüd edib. Bu, həm ölkədəki daxili siyasi gərgin şəraitlə bağlı ola bilər. Çünki baş bazir istefaya getdi. Eyni zamanda orada Poroşenko da iştirak etdi. Ola bilər ki, Gürcüstan rəhbərliyi Rusiyayı qıcıqlandırmaq istəməyiblər. Gürcüstan rəhbərliyinin Rusiyada dünya çempionatının açılışında iştirakı barədə məlumatlara da rast gəlmədim. Onlar ora, ümumiyyətlə, dəvət olunmuşdumu? Təbii ki, TANAP-la futbol çempionatı fərqli səviyyədə olan tədbirlərdir. Ancaq hər

Gürcüstanın TANAP

"boykot"unun ilginç səbəbləri

Şahin Cəfərli:

"Marqvelaşvilinin Əskişəhər səfərini İvanişvili əngəlləyib"
Nəzakət Məmmədova: "Son ana qədər Gürcüstan rəhbərliyi tədbirdə iştirak edib-etməmək məsələsində tərəddüd edib"

Açılış mərasiminin keçirildiyi yerə çox yaxın ərazidə yerləşən, üç il öncə TANAP-ın Qarsda keçirilən təməlləşmə mərasimində prezident Giorgi Marqvelaşvilinin iştirak etdiyi, CQD-nin əsas iştirakçılarından və tranzit ölkələrindən sayılan Gürcüstanın indi bu cür addım atması çoxsaylı suallar doğurur. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın xüsusi dəvətindən sonra Gürcüstan rəhbərliyinin törənə qatılacağı barədə tədbirdən günlər öncədən məlumat yayılmışdı. Sanki rəsmi Tiflis son anda belə bir qərar verdi.

Bununla bağlı ekspertlərin mövqeləri heç də birmənalı deyil. Çoxları burada Rusiyanın izinin olduğunu düşünür. Kremlin TANAP-ın əleyhinə olduğu heç kəsə sirr deyil. Hazırkı gürcü iqtidarı daha çox ruspərəstdir. Bu faktları nəzərə alaraq, Gürcüstan hakimiyyətinin Rusiyanın diktəsi ilə TANAP-a biganə münasibət sergilədiyi qeyd olunur. Bundan əlavə, Tiflisi son günlərdə bürüyən etiraz aksiyalarının da burada mühüm rol oynadığını düşünənlər var.

də dəvət etmişdi. Lakin onun tədbirə hansı səbəbdən qatılmadığına qonşu ölkənin rəsmiləri hələ ki aydınlıq gətirməyiblər. Mən bunun Gürcüstan hakimiyyəti daxilində yaranmış vəziyyətdən qaynaqlandığını düşünürəm. Prezident Marqvelaşvili ilə hakim partiya arasında uzun zamandır ciddi soyuqluq var, hətta nə qədər paradoksal görünsə də, prezident hökumətə qarşı müxalifətdədir. Yeni Gürcüstanın hazırkı prezidenti həm də müxalifət lideridir. Digər tərəfdən, hökumətin və hakim "Gürcü Arzusu" Partiyasının daxilində xeyli müddətdir ki, güclü mübarizə gedir və qrupların çəkişməsi son vaxtlar xeyli şiddətlənib. Sabiq baş nazir, iş adamı Bidzina İvanişvili məhz bu səbəbdən kölgədən çıxaraq yenidən partiyanın başına keçməyə məcbur oldu. Çünki partiyada narazılıq son həddə çatmışdı və Giorgi Kvirikaşvili proseslərə nəzarəti itirmişdi. İvanişvili faktoru olmasaydı, böyük ehtimalla "Gürcü Arzusu" parçalanacaqdı. İvanişvili partiyanın liderliyinə qayıtmaq üçün qarşısını aldı. Kvirikaşvilinin istefası da

zidentin səlahiyyət müddəti bitir və yeni seçki olmalıdır. Məncə, Marqvelaşvilinin Əskişəhər səfərini də məhz İvanişvili əngəlləyib. Rusiya amilinin burada rol oynadığına inanmıram. Çünki əvvəla, Rusiya bu layihəyə qarşı aqressiv mövqedə deyil. İkincisi də, avroatlantik inteqrasiya yolunda olan Gürcüstanın Moskvanın tapşırığı ilə hərəkət etdiyini düşünmək doğru olmaz. Hesab edirəm ki, bu məsələni böyütməyə ehtiyac yoxdur. Gürcüstan rəhbərliyinin açılışa qatılmaması bu ölkənin Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərinə mənfi təsir etməyəcək".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə mütəxəssis Nəzakət Məmmədova fərqli düşünür: "Açılışda iştirak etməmək məsələsinin Gürcüstanın TANAP ölkələri ilə əlaqələrinə ciddi zərbə vuraçağını düşünürəm. Əlbəttə, bu, protokola etinasızlıq kimi qəbul edilə bilər və dəvət olunan tədbirə qatılmamaq nəzakət qaydalarına uyğun deyil. Ərdoğanın Gürcüstan prezidentini şəxsən iyunun 1-də telefonla zəng edərək dəvət etdiyini bildirdirdi. Türkiyənin Gürcüstandakı səfiri də

ikisinin Gürcüstan üçün əhəmiyyəti var. TANAP çərçivəsində bu ölkəyə 2 milyard investisiya qoyulub, Rusiyadakı çempionat isə Putinlə görüş üçün imkan yaradardı. Görünür ki, ölkə daxili gərginlik regional və beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etməyə imkan vermir".

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov hesab edir ki, gürcü hökumətinin TANAP-a biganəliyinin müxtəlif səbəbləri var: "Gürcüstanın ərazisindən keçərək Avropaya qaz daşıyacaq bu kəmərlə Avropanın qaz təchizatının şaxələndirilməsində öz sözünü deyəcək əsrin nəhəng enerji layihəsidir. Bu kəmərin Gürcüstan üzərindən çəkilməsi Gürcü hökumətinin razılığı ilə baş tutub. Gürcü hökumətinin rəhbərliyinin TANAP-ın açılış mərasimində iştirak etməməsi gürcü ağıllının və gürcü istəyinin nəticəsi deyil. Bu gün Gürcüstanda ictimai-siyasi durum bir o qədər də sabit deyil. Belə bir vəziyyətdə Gürcü hökumətinin TANAP-a qarşı bu qədər biganə qalmasının başqa kökləri var. Müstəqillik dövründə Azərbaycanın regional enerji

"Gürcüstan dövləti başa düşməlidir ki, onun inkişafının əsas mənbəyi məhz Azərbaycandır"

Deputatdan Tiflisə çağırış: "Azərbaycanla dostcasına dolanmaq lazımdır"

"Gürcüstan hökumətinin TANAP-ın açılışında nə səbəbə iştirak etmədiyini deyə bilmərəm. Amma dəvət olubsa, Gürcüstan hökuməti açılışda iştirak etməli idi. Çünki Gürcüstandan keçən bu kəmərin çəkilməsində onlar da iştirak ediblər".

Deputat Vahid Əhmədov bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlaması zamanı bildirdi. "21-ci əsrin" layihəsi hesab edilən TANAP-ın 12 iyununda baş tutan açılış mərasimində Gürcüstan prezidenti və ya baş nazirinin iştirak etməməsinin səbəbləri barədə danışan deputat bölgədə aktiv siyasi proseslərin cərəyan etdiyini də vurğuladı: "Gürcüstanda da vəziyyət gərgindir, baş nazir istefa verib. Ola bilər ki, Türkiyədəki mərasimə iştirak etməməsi daxili gərginliklə bağlı olub. Amma Gürcüstan səfiri də bu mərasimə iştirak edib. Səfir özü də rəsmi şəxsdir və ölkəsini təmsil edib".

V.Əhmədov bu arada Gürcüstanın Marneuli rayonunun İcra Hakimiyyətinin başçısı, azərbaycanlı Temur Abazovun həbsi, deputat Azər Süleymanova qarşı cinayət işinin qaldırılmasını da təsadüfi saymadı: "Orada erməni barmağı da ola bilər. Açıq deyim, baş verənlərdə Rusiyanın barmağının olması da istisna deyil". Deputat şübhə etmir ki, Azərbaycan hökuməti baş verənlərə hansısa formada reaksiya verəcək.

V.Əhmədov vaxtaşırı Gürcüstanda anti-Azərbaycan meyillərinin baş qaldırmasından təəssüfləndiyini bildirdi. Rəsmi Tiflisin unutulmazlığını anormallıq saydı: "Mənim hökumət üzvləri ilə müəyyən əlaqələrim var, həmçinin xarici mənbələrdən də bəzi məlumatlar alıram. Gürcüstan dövlətindəki bəzi qüvvələr mütəmadi olaraq Azərbaycana qarşı müəyyən addımlar atır, müəyyən problemlər yaratmaq istəyir. Onlar istəyirlər ki, bu yolla əlavə dividendlər əldə etsinlər. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu çəkildə də tariflərlə əlaqədar olaraq müəyyən problemlər yaratmaq istədilər. Sonrakı dövrdə də müəyyən addımlar atırlar. Amma Gürcüstan dövləti başa düşməlidir ki, onun inkişafının əsas mənbəyi məhz Azərbaycandır. Bütün kəmərlər, dəmir yolu ordan keçdiyi üçün biz onlara əlavə vəsait qazandırırıq. Düzdür, indi onlar Ermənistanla da əlaqəni kəsmirlər, əlavə münasibətlər qurmağa çalışırlar. Nikol Paşinyan Tiflis səfəri zamanı nə danışdı, bilmirəm. Amma ilk gündən demişdim ki, Azərbaycanın işğal altındakı torpaqları ilə bağlı məsələ həll olunmasa, bu dəmir yolu xətti açılan deyil. Çünki qonşuluqda böyük Türkiyə dövləti var, o da bizi müdafiə edir. Yəni Azərbaycanla dostcasına dolanmaq lazımdır. Bizimlə güc tətbiq etmək, hədə-qorxu ilə dolanmağın vaxtı keçib. Bu, keçmişdə qaldı".

□ ELSAD,
"Yeni Müsavat"

və nəqliyyat layihələrinə bütün qışqanclıqlar Rusiya tərəfindən gəlib və bundan sonra da gəlməkdə davam edəcəkdir. Rusiya hər hansı bir məsələdə öz maraqlarını qorumağa qalxarsa, o, hökmən həmin məsələ ətrafında intriqa yaratmağa çalışır və çox vaxt da buna müvəffəq olur. Çünki bu dövlətin xarici siyasətinin ana xətlərindən biri beynəlxalq aləmdə intriqa yaratmaqla ölkəsinin maraqlarını təmin etməyə yönəlib. Dağlıq Qarabağın işğal və bu günə qədər torpaqlarının işğal altında qalmasında Rusiyanın payı nə qədərdirsə, gürcü hökumətinin TANAP la-

yihəsinə bəslədiyi indiki münasibətdə də Rusiyanın payı bir o qədərdir. Əgər Rusiya illərlədir müdafiə etdiyi Əsəd rejimini Gürcüstan ərazisində yaratdığı qondarma dövlətləri tanımağa məcbur edirsə, bu, artıq çox mətləblərdən xəbər verir. Ən azından Gürcüstan dostluq etdiyi Avropanın qaz təchizatının şaxələndirilməsi layihəsinə belə ögey münasibət bəsləməli idi. Deməli, Gürcüstanda son günlər yaranmış gərginliklər fonunda Rusiya gürcü hökumətini belə addım atmağa məcbur edə bilər".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Soğan qiymətinə vəkillik

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

“Ağa, mənim şahidlərim var ki, bu sərbazlar deyən gündə Hacı Qafurun qucağında bir aylıq oğlunu görüblər və soruşublar ki, bu kimdir? Deyibdir ki, mənim oğlumdur. Şahidlər budur, hazırda durublar. Hər birisi sahibi-savad, mötəbər və dindar adamdır”

(Mirzə Fətəli Axundov,
“Mürəfiə vəkillərinin hekayəti”)

Emin Aslan adında bir gənc hüquqşünas vardır. Aktiv insandır, daima hüquqları pozulanlara yardım etməyə çalışmış, onların Avropa Məhkəməsinə şikayətlərini hazırlamağa kömək etmişdir. Sonra isə Amerikada bir universitetdə hüquq təhsilini davam etdirmiş, Bakıya qayıtmış, elə həmin gün həbs edilib 30 sutka almışdır. Hüquq-mühafizə orqanlarımızın açıqlamasına görə, Emin Aslan camaatı söy-söy küçədə gedirmiş. Bunu saxlayıb deyiblər, nəinki deyiblər, hətta yalvarıblar ki, ictimai yerdə söymək yaxşı hərəkət deyildir, milli mentalitetimizə yaddır, xalqın anası-bacısı bu söyüşləri eşidir, ancaq heç bir xəyri olmamışdır. Nəhayət, polis məcbur olub Emin müəllimi cəmiyyətdən təcrid etsin. Ədalət zəfər çalmışdır.

Ümumiyyətlə, bizim xaricdə oxuyanlarda nəse belə etik pozuntuların baş qaldırması hallarına təsadüf edilir. Yadıma gəlir, Adnan Hacızadə və Emin Milli adlı iki gənc də xaricdə təhsili başa vurub dönmən kimi kafedə camaatı basıb döymüşdülər. O zaman da əlaqədar orqanlar becid tərpendilər, bu gəncləri tutub hərsinə 5-10 ilə yaxın həbs kəsdiilər.

Elə bu kimi hallar üzündən sonra Təhsil Nazirliyi dövlət xəttiylə xaricdə tələbə qayımaq proqramına son verdi, indi ancaq camaat özü istəsə uşağını xaricdə oxuda bilər. Bu da, əlbəttə, çox təhlükəlidir, uşağın başı pozulur, beyni çönmür... Məsləhətdir ki, uşaqlarımızı burada oxutduraq. Hazırda son zəng çalınır, o üzündən məsləhətimin aktual olduğunu düşünürəm.

Vəkillər Kollegiyasında təmizləmə əməliyyatlarının sürətlənməsi isə bizdə fikir yaradır ki, onun 6 aydır qoyulan təzə, gənc, sütün sədri, AYB sədri Anar müəllimin adaşı olan Anar müəllim nəse buralarda, milli məktəblərimizdə oxumuş, həyata buradan atılmışdır. Qardaşımız sözün əsl mənasında qılıncı götürüb vəkilləri sağdan-soldan, aşığandan-yuxarıdan doğramaqla məşğuldur. Onun altı ayda qovaladığı vəkil sayına mərhum kollegiya sədri Azər müəllim altmış illik fəaliyyəti dövründə çata bilməzdi. Anar müəllim səhər kollegiyaya gəlir, dəhlizdə kimsə asırsa dərhal onu vəkillikdən azad edir. Günorta nahar zamanı Anar müəllim doğramac yeyərkən çəçəsə bir neçə vəkilin qanı qaralır, çünki başa düşürlər: sədr çəçəyirsə, bir neçə vəkilin kəlləsi ucmalıdır. Ayaqqabısının içinə çinql dənəciyi girsə, gecə yuxusunu qarşıdırsa, Burundi milli futbol komandası uduzsa, Azərbaycan radiosunun “Ovqat” verilişində saz havası çalınmasa, 202 nömrəli avtobusun qapısından hansısa sərnixin yola yığılmasa... Ən müxtəlif, ən çeşidli səbəblərdən sədrin vəkilləri qovmaq imkanları yaradılmışdır. Bunlar isə düşünməyə əsas yaradır ki, yaxın beşaylıqda bizdə prokuror və hakimin aftafasını daşımağa hazır olmayan bir dənə də vəkil qırıntısı qalmayacaqdır, ədalət zəfər çalacaqdır, sabitlik bərqərar olacaqdır! “Mamır olub qayasında bitərdim” - şair necə gözəl demişdir.

Ədalət dedim yadıma düşdü, bizim “Ədalət” qəzetinin rəhbəri Aqil müəllim bir aralar soğan əkməyin önəmindən danışmışdı, hamını bu vacib işə dəvət eləmişdi. Buyurun, artıq müraciətin nəticələri vardır, bəzi ticarət nöqtələrimizdə soğanın kilosu 20 qəpiyə düşmüşdür. Təsəvvür eləyin. Yazıq kəndli 20 qəpikdən nə qədər soğan satmalıdır ki, həm mayanı çıxartsın, həm əlində beş-on qəpik qışdan çıxmaq üçün pul qalsın? Belə çıxır bütün kənd təsərrüfatımız deputatın müraciətinə qoşularaq soğan əkməmişdir. İndi biz Aqil müəllimdən xahiş edərək vəkillik fəaliyyəti ilə bağlı da xalqa nəse müraciət eləsin. Bəlkə damazlıq bir-iki vəkilimiz salamat qalsın.

Sonda bir kitab haqda. Mərhum vəkil Elton Quliyev haqda sənədli kitab çap olunmuşdur. Jurnalist Sevda Sultanovanın yazdığı kitabda görkəmli şəxsiyyət Elton bəyin həyatı, vəkillik fəaliyyəti hərtərəfli, dolğun faktlarla işıqlanmışdır. Şəhərin kitab dükanlarından “Elton Quliyev” adlı bu kitabı əldə bilərsiniz. Nəinki vəkil və hüquqşünas, ümumən əsl insan olmaq istəyənlər üçün örnək kitabıdır.

İyunun 7-də Moskvada Müstəqil Dövlətlər Birləşməsinin (MDB) Müdafiə Nazirləri Şurasının toplantısı keçirildi. Həmin toplantıda çıxış edən Rusiyanın müdafiə naziri Sergey Şoyqu dedi ki, MDB-yə üzv dövlətlər Suriyanın yenidən qurulmasında iştirak etməlidirlər. Şoyqunun sözlərinə görə, Suriyada həyat normallaşıb və infrastruktur çalışmalarına başlamaq olar. Lakin burada əsas nüanslardan biri Bəşər Əsəddir ki, dünya liderlərinin əksəriyyəti onu diktator kimi tanıyır. Belə bir fikirlər var ki, əgər Azərbaycan təklifə qoşularsa, faktiki Bəşər Əsəd rejiminin güclənməsində iştirak edəcək.

Belə olan təqdirdə Azərbaycan hansı halda Suriyaya girib, orada quruculuq işində iştirak edə bilər?

“Yeni Müsavat”a danışan deputat Zahid Oruc bildirib ki, Sergey Şoyqu belə bir tədbiri bilavasitə Putinin adından reallaşdırıb: “Bunun da keçirilmə yeri, forması və əsas ağırlıq mərkəzində türkdilli ölkələrin seçilməsinə rəğmən belə göründü ki, bu, konkret olaraq Kreml strateqlərinin xahişidir. Əlbəttə, biz çox arzulanır ki, həmin məsələ üzrə beynəlxalq təşəbbüslər daha da çoxalsın. Xatırlayaq ki, Suriyanın bərpası üçün hələ Obama dövründə Londonda toplantı keçirildi. Nəticənin nə olduğunu isə müzakirə etmək istəmirəm. Çünki o zaman İŞİD bayrağı altında toplaşanlar həddindən artıq çoxluq təşkil edirdi. Qara bayraqlar hökmranlıq etmək istəyirdilər. Son dövrlər isə mənzərə əvvəlkindən çox da fərqli olmasa da, ən azından beynəlxalq qüvvələrin nəzarəti altına keçib və bunun müqabilində əsas terrorçu qüvvələr oradan sıxışdırılıb çıxarılıb. Bu baxımdan, bərpa üçün təşəbbüslər olacağı təqdirdə orada misilsiz işlər görmək olar. Ən azından bununla humanitar fəlakətləri ortadan qaldırmaq mümkündür. Həqiqətən də bu, insanlıq qarşısında böyük bir tələbdir. Çox istərdim ki, bu yöndə olan addımlar siyasi rəng almasın. Əlbəttə ki, bizim burada hər hansı bir yardımımız məhz Rusiyanın və yaxud da ki, İranın səbətinə yardım etmək mənasına gəlməsin. Yaxud da əksinə, ABŞ bu istəkdə bulunacağı təqdirdə bizim gedib orada hər hansı bir hərəkət etməyimiz Suriya rejimi əleyhinə və ya lehinə olan fəaliyyət kontekstində dərk edilməsin. Bu reallıqdır ki, Suriya 500 milyard dollardan artıq vəsaitə ehtiyac duyur. İndiki halda münafiqə tərəfləri silahları yerə qoysalar və desələr ki, gəlin bu ölkəni yenidən ən azı fiziki cəhətdən bərpa edək, o zaman 500 milyard dollar lazımdır. Bəs yaxşı, burada bir sual ortaya çıxır: kimdir bu məbləği onlara verən? Hesablanmışdı ki, ABŞ son illər ora 3 trilyon dollara yaxın vəsait xərcləyib ki, o da yalnız neft və qaz amili kimi məsələlərə görə hərəkət

Rusiyadan təklif: “Azərbaycan Suriyaya girs’in...”

Zahid Oruc: “Rusiya təklifinə, yaxud da MDB ölkələrinin gücü ilə Suriyanı bərpa edəcək qüvvədə deyil”

etdiyi mövqeyini darmadağın edib. Deməli, ABŞ seçicisinin inanələri, humanitar yardımları doğrudan da dünyada səfələtə və fəlakətə qoyulur. Heç də geri qayıtmır. Yəni heç bir neft və qaz yoxdur ki, bu qədr resursla onu qaytara. Belə olan təqdirdə bərpa istiqamətində Rusiyanın addımları yaraları sağaltmağa imkan verəcəkmi?”

Deputat bildirib ki, bu məsələnin siyasi tərəfi çoxlarını düşündürür: “Yaxşı, Qazaxıstan gedib döyüşmüş, Belarus daha əsgər göndərmir, ermənilərdən danışmaq isə mümkünsüzdür. Belə olan təqdirdə heç olmasa müəyyən qədər maliyyə yardımını göstərin ki, cari səviyyədə ən azından bir qəsəbənin bərpası mümkün olsun. Ona görə də açıq deyim ki, humanitar aksiyalarda iştirak etməyin tərəfindəyəm. Baxmayaraq ki, bunların özünə də daxilə də əlavə maddi-maliyyə nöqtəyi-nəzərindən müxalif möv-

atılırdı və problemi bunun sayəsində aradan qaldırırdılar. İndiki reallıq isə tamamilə başqadır. Artıq tam əks prosesin şahidi oluruq. Xüsusilə də Suriya vəhşəti dünyadakı insan instinklərini tamamilə korşaltdı. Nəticədə isə daha artıq dərəcədə humanizm üzərində vəhşət qalib gəldi. Ona görə də hamı artıq hadisələri çox sadə bir şəkildə qəbul edir. Ekranlardan evimizə daxil olan 10 minlərlə ölüm hadisəsi, Yaxın Şərqi portretidir. Bu, artıq elə bil ki, onun vizit kartıdır. Avropanın özündə köçkünə, qaçqına vermək istədikləri pulu gətirib bu adamların doğma yerlərinə xərcləsələr, müəyyən qədər bərpaya kömək olardı. Ancaq Türkiyənin özünə vəd etdikləri 3 milyard avronu heç çatdırmadılar. Ona görə də mənim ələmdə Rusiyanın quruculuq istiqamətindəki söylərə heç zamanı da yoxdur. Təklif var və yəqin ki, dövlət rəhbərliyi özümüzün regional maraqlarımız kontekstində məsələ ilə bağlı qərar verəcək. Lakin Rusiya təklifinə, yaxud da MDB ölkələrinin gücü ilə Suriyanı bərpa edəcək qüvvədə deyil. Xüsusilə də özünün bəli sanksiyalardan itirdiyi 100 milyardlarla dollar itkiləri fonunda. Bu, həm də Rusiyanın Qərbe göstərisidir ki, Suriya məsələsində tək deyil”.

□ Əli RAİS,
“Yeni Müsavat”

ABŞ generalı Azərbaycanda

ABŞ-ın Oklahoma ştatının Milli Qvardiyasının komandanı general-mayor Maykl Tompsonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Azərbaycanda səfərdədir.

Müdafiə Nazirliyinin saytı bildirir ki, səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti nazirliyin Beynəlxalq Hərbi Əməkdaşlıq İdarəsində görüş keçirib və Silahlı Qüvvələrin Hərbi Oyunları Mərkəzinə ziyarət edib.

Müdafiə Nazirliyi və ABŞ-ın Oklahoma Ştatının Milli Qvardiyası arasında əməkdaşlıq 2002-ci ildən etibarən həyata keçirilir.

Ştatla Tərəfdaşlıq Proqramı çərçivəsində ABŞ və NATO ilə əməkdaşlıq uyarılıq səviyyəsinin artırılması, peşəkar çavuş heyətinin, hərbi mühəndislərin və hərbi tibb mütəxəssislərinin hazırlığı sahələrində əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi aparılır.

Xəbər verildiyi kimi, iyunun 13-də Moskvada Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir Putinin Kremlde görüşü olub.

Görüşdə Vladimir Putin avqustun 30-da İlham Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfərinin olacağını açıqlayıb. O bildirdi ki, Azərbaycan prezidentinin Rusiyaya rəsmi səfərinin gedişində iki ölkə arasında münasibətlər hərtərəfli və dərindən müzakirə ediləcək.

Prezident İlham Əliyev isə onu avqustun sonunda Rusiyaya səfərə dəvət etdiyi üçün prezident Vladimir Putinə təşəkkür edib. Eyni zamanda deyib ki, bu gün də bizim kifayət qədər geniş gündəliyimizdəki cari məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparmaq üçün yaxşı imkan var.

Qeyd edək ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev iyunun 12-də Rusiyaya işgüzar səfərə gedib. O, iyunun 14-də "Lujniki" stadionunda keçirilən futbol üzrə dünya çempionatının təntənəli açılış mərasimində iştirak edib.

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, prezident İlham Əliyev Rusiyaya futbol üzrə 2018-ci il dünya çempionatının açılış mərasimində iştirak üçün işgüzar səfər etsə də, ən yüksək səviyyədə qəbul edilib, Rusiya prezidenti ilə müzakirələr aparıb. Prezidentin avqustun 30-da rəsmi səfərindən gözləntilərə gəlinə, Azərbaycanla Rusiya arasında kifayət qədər müzakirə edilməli məsələ

Görüş yeri təyin edildi: yayın sonu, Moskva...

Qabil Hüseynli: "Ərazi bütövlüyü Azərbaycan üçün gündəmin ən önəmli məsələlərindən biri olacaq"

Lələ var: "Prezident İlham Əliyevin avqustun sonunda Rusiyaya səfər edəcəyinin məhz Vladimir Putinin dilindən səsləndirilməsi səfərin çox böyük əhəmiyyət daşıdığından xəbər verir. Mən Rusiya mətbuatına internet vasitəsilə ötəri bir baxış keçirdikdə son bir həftə ərzində belə bir hakim rəyini şahid oluram ki, politoloqların xeyli hissəsi, Kremlə yaxın olan siyasi araşdırmaçılar və icmalçı-

lar Rusiyanın Cənubi Qafqazda Azərbaycana mühüm əhəmiyyət verməsinin önəmini xüsusilə açıq və təkidlə bir formada tələb etməkdədirlər. Hətta ölkənin prezidenti haqqında xüsusi bir məqalə ilə çıxış edən bir qəzet İlham Əliyevin bir sıra müsbət keyfiyyətləri ilə yanaşı, onun Rusiyaya bağlılığı-Rusiyada təhsil almasını və rus dilini gözəl bilməsini xüsusi vurğulamaqla Rusiyanın Azərbay-

canla əlaqələrinin intensivləşdirilməsinin zəruriliyini vurğulayıb. Bir hal müşahidə edilməkdədir ki, Azərbaycan-Rusiyaya münasibətlərinin daha dinamik inkişaf etdirilməsi, onun keyfiyyətə yeni bir mərhələyə qaldırılması məsələsində ölkənin ictimai rəyi ilə siyasi elitanın mövqeləri üst-üstə düşməkdədir. Bu pozitiv tendensiya inkişaf edən xətt üzrə gedir. Mənim zənnimcə, bu çox diqqət çəkici

bir əlamətdir. Bu əlamət 30 avqustdakı rəsmi səfərdə bir sıra məqamların gerçəkləşməsinə gətirib çıxara bilər".

Politoloq güman edir ki, Rusiya Azərbaycanla münasibətləri strateji tərəfdaşlıq səviyyəsindən strateji müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmaq istəyir. Bu fonda da Azərbaycanın müəyyən arzularının olmasını da nəzərdən qaçırmır: "Əlbəttə, burada ərazi bütövlüyü məsələsi Azərbaycan üçün gündəmin ən önəmli məsələlərindən biri olacaq. Azərbaycanın həm Gömrük İttifaqına, həm Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşulmasına Rusiya tərəfindən müəyyən arzular ifadə oluna

yasətini indi konseptual bir zəmin üzərinə qoymaq istəyir. Bu bölgədəki mövqeyini qoruyub saxlamaq üçün daha etibarlı taktiki addımlar atmaq fikrinə düşüb. Bu səbəbdən mən Azərbaycan prezidentinin 30 avqustda Rusiyaya olacaq rəsmi səfərinin Azərbaycan üçün xüsusilə əhəmiyyətli olacağı qənaətinəyəm. Bu günlərdə baş tutmuş işgüzar səfərdə də Putinlə Əliyevin isti və mehriban davranışları diqqətdən yayınmamalıdır. İndin rəsmi səfərin vaxtının elan edilməsi o deməkdir ki, ciddi sənədlərin, ciddi razılaşmaların imzalanması gözlənilir. İndin bu səfəri hazırlamalı olan ekspertlə-

rə həmin sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması istiqamətində ciddi işə başlamaq haqqında göstəriş verilib. Mən bu səfərin uğurlu olacağı qənaətinəyəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycan prezidentinin səfəri Cənubi Qafqazda hökm sürən bir sıra problemlə məsələlərin həllinə töhfə verə bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ankaradan tarixi mesaj - "Azərbaycan və Türkiyənin birgə gücünü görəcəksiniz..."

İki qardaş ölkəni indi təkə ortaqlar birləşdirmir; Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı politoloqdan sensasion iddia: "Əliyevlə Ərdoğan "İttifaq dövləti" qura bilərlər..."

Bu həftənin mühüm geosiyasi hadisələrindən biri də odur ki Türkiyədə TANAP kəmərinin açılışı oldu. Cənub Qaz Dəhlizinin (CQD) ikinci mühüm həlqəsi sayılan bu kəmərin qardaş ölkə üçün, Azərbaycan və region üçün əhəmiyyəti barədə yazmışıq. Ən başlıcası odur ki, TANAP da daxil, CQD iki qardaş ölkənin enerji müstəqilliyini və milli təhlükəsizliyini, onların beynəlxalq mövqeyini daha da möhkəmləndəcək, Bakı və Ankaranı bölgədə, dünyada daha sanballı söz sahibinə çevirəcək.

"Qərb TANAP xətti ilə qaz alanda Türkiyə və Azərbaycanın birliyinin önəmini anlayacaq". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə dünən Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan təzəcə açılışı olmuş TANAP-ın əhəmiyyətindən danışarkən deyib. Onun sözlərinə görə, TANAP Türkiyəni regionda daha güclü dövlətə çevirir. "TANAP-ın açılışı və "Türk axını"nın inşası ilə Türkiyə bölgənin enerji xəb"inə çevrilib", - deyər qardaş ölkənin lideri vurğulayıb.

Bu, doğrudan da belədir. Nəzərə alsaq ki, getdikcə dünyada iqtisadi amil hər şeydən önə keçir, o zaman qardaş ölkənin iqtisadi qüdrəti və önəminin artmasının iqiqat dəyərdə olduğu anlaşılır. Türkiyənin artan iqtisadi, siyasi, hərbi gücü isə Azərbaycanın qüdrəti, Qarabağ məsələsin-

də ölkəmizə daha sanballı dəstəyi deməkdir.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, bir neçə gün öncə Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu bəyan etmişdi ki, "Əgər Türkiyə vaxtında lazımi gücə malik olsaydı, Azərbaycan ərazilərinin işgä-

lina imkan verməzdi". Türkiyənin baş diplomati onu da bildirmişdi ki, Azərbaycan Türkiyənin strateji tərəfdaşdır və Ankara Bakıya hərtərəfli kömək göstərməyə davam edəcək.

Türkiyə XIN başçısının bu açıqlaması iki qardaş ölkənin tək-cə hərbi deyil, digər sferalarda da

əməkdaşlığı ilə dərinləşdirməsi, bir-birinin gücünə güc qatması fonunda Azərbaycandan ötrü xüsusilə önəmlidir. Xarici işlər nazirinin açıqlaması şübhəsiz ki, Türkiyə üçün Dağlıq Qarabağ məsələsinin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsinin hansı dəyərdə olduğunu ortaya qoyur.

Eyni zamanda bu, işğalçı Ermənistanla, onun yeni rəhbərliyinə, ermənilərin havadarlarına aydın bir mesajdır ki, güclü Türkiyə xüsusən də bundan sonra da Azərbaycanın yanında olacaq, Azərbaycan xalqına hər hansı təslimçi sülhün sınımmasına imkan verməyəcək. Nəhayət, bu, vasitəçi dövlətlər də daxil, hamıya aydın bir ismarıqdır ki, savaş başlasa, Türkiyə 90-cı illərdəki kimi yalnızca aktiv neytrallıq göstərməklə kifayətlənməyəcək.

Buna şübhə etməyə dəyməz. Çünki hazırda iki qardaş ölkəni təkə ortaqlar birləşdirmir, həm də böyük neft-qaz kəmərləri, strateji əhəmiyyətli dəmiryolu xətləri (Bakı-Tiflis-Qars) birləşdirir. Azərbaycan və Türkiyə sürətlə böyük bir regionun təkə enerji "xab"ına deyil, həmçinin neqliyyat "xab"ına ("paylayıcı məntəqə") çevrilməkdədir. Şimal-cənub dəhlizi, "Böyük İpek Yolu", "Dəmir İpek Yolu" - onların hamısında Azərbaycan və Türkiyə açar ölkələrdir. Düşmənlər, işğalçı Ermənistanı ən çox narahat edən də budur - Türkiyə və Azərbaycanın bölgə və Avropa üçün daha vaxt keçməz ölkə statusu qazanması.

"Bu gün Türkiyə-Azərbaycan arasında, sadəcə, siyasi sahədə deyil, iqtisadi, enerji sahəsində də əlaqələr çox yüksək səviyyədə inkişaf edir. TANAP-ın açılış törənində Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin də dediği kimi, Türkiyə-Azərbaycan qar-

daşlığı olmasaydı, bu cür layihənin reallaşdırılması mümkün olmazdı". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri axar.az-a açıqlamasında Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı politoloq Toğrul İsmayil deyib.

Onun sözlərinə görə, ister Türkiyənin Azərbaycana qoyduğu investisiyalar, istərsə də Azərbaycanın Türkiyəyə yatırımları ikili münasibətlərin inkişafına ciddi təsir göstərir. "Azərbaycanın bu yatırımlar sayəsində Türkiyə iqtisadiyyatı ciddi dəstək almaqdadır. Yeni Azərbaycanla Türkiyənin iqtisadi-siyasi münasibətləri prezidentlərin sayəsində o qədər inkişaf edib ki, hətta "İttifaq dövləti" qurmaq istəsələr, artıq hər şey hazırdır", - deyər politoloq qeyd edib.

Niyə də olmasın. Azərbaycan və Türkiyə getdikcə bir-birinə daha sıx şəkildə bağlanmaqda, faktiki, "ət-dırmaq" kimi olmaqdadır. Bura hər il iki ölkənin keçirdiyi ortaq hərbi təlimləri, bütövlükdə hərbi və hərbi-texnik sahə üzrə əlaqələrin ilbəil dərinləşməsinə də əlavə eləsək, mən-zərə aydın olar. Bütün bunlar əlbəttə ki, qeyri-dost dairələri məyus edir, təlaşlandırır, xoflandırır.

Son günlər işğalçı Ermənistanla Naxçıvan (Türkiyə) istiqamətində artan təlaş bunun bariz təzahürü sayıla bilər. Təcavüzkar ölkədə həm də narahatlıq var ki, Ermənistanla "məxməri inqilab" nəticəsində hakimiyyətə gəlmiş qərbyönlü qüvvələri cəzalandırmaq üçün Moskva günün birində Azərbaycanla Türkiyənin Qarabağda hansısa ortaq, preventiv hərəkətinə göz yuma bilər. Hər halda, Bakı və Ankaranın artan gücünü Rusiya da ciddiylə almaq zorundadır...

□ **Siyasət söbəsi,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda ötən ilin ortalarından etibarən manatın dollara nəzərən dəyərsizləşməsi prosesi dayanıb. Buna rəğmən ölkənin ərzaq bazarında bahalaşma davam edir. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2018-ci ilin yanvar-may aylarında istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri 2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,2 faiz, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 3,2 faiz, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri 3,9 faiz, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri 2,6 faiz bahalaşmışdır.

Ərzaq məhsulları arasında yağların qiyməti xüsusilə daha çox bahalaşmaya məruz qalıb. Komitənin məlumatından aydın olur ki, may ayı ərzində zeytun və kərə yağlarının qiymətində artım qeydə alınıb.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadov deyir ki, kərə yağlarının qiymətində davamlı olaraq artım müşahidə olunur: "Halbuki ötən il dekabrın 7-dən Nazirlər Kabineti tərəfindən "Azərbaycan Respublikasının ərazisinə gətirilən mallar üzrə gömrük idxal rüsumlarının dərcələri" nə dəyişiklik edərək kərə yağı və digər süddən hazırlanmış yağlar üçün tətbiq edilən gömrük idxal rüsumları bu malların gömrük dəyərinin 5 faizi həcmində müəyyənləşdirib. Ondan əvvəl isə idxal rüsumu 15 faiz təşkil edirdi. Bu qərar 2019-cu ilin dekabrın 31-dək qüvvədə olacaq. Göründüyü kimi, Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə rüsumun dərəcəsi 3 dəfə endirilsə də, kərə yağının qiymətində ucuzlaşma qeydə alınmadı, əksinə, bahalaşma müşahidə olundu. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, kərə yağının qiymətinin bahalıq idxal rüsumunun dərəcəsinin yüksək olması ilə deyil, başqa səbəblərlə bağlıdır".

İqtisadçı-alimin fikrincə, Nazirlər Kabinetinin müvafiq

qərarı ilə endirilən rüsumlardan 6 aydır ki, udan idxalatçılar, uduzan isə büdcə və istehlakçılar olub: "Belə ki, Azərbaycana kərə yağı 15 ölkədən idxal olunur. Bunun 85 faizi Yeni Zelandiyadan payına düşür. Yeni Zelandiyadan gətirilən kərə yağı isə bazarı bölüşdürən bir neçə şirkətin oliqopoliyasıdır. Onlar da öz aralarında qiymət razılaşmasına getməklə, kərə yağının nəinki ucuzlaşmağa qoymur, əksinə, bahalaşdırırlar. Odur ki, yeni yaradılan, amma hələ də rəhbəri təyin olunmayan istehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsi sahəsində mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı olan Azərbaycan Respublikasının Antiinhisar və İstehlak Bazanna Nəzarət Dövlət Agentliyinə müraciət edərək, onları yağın qiymətinin bahalaşmasında inhisarlaşma meyillərini gücləndirən oliqopol şirkətlərə qarşı qanunvericiliyi tələblərinə uyğun tədbirlər görməyə çağırıram".

Qeyd edək ki, Dövlət Gömrük Komitəsi də kərə yağının qiymətinin bahalaşmasının gömrük rüsumları ilə bağlı olmadığını açıqlayıb. Komitənin Maliyyə, Tarif və Valyuta Nəzarəti Baş İdarəsinin gömrük tariflərinin tənzimlənməsi şöbəsinin rəisi Əzizəğa Hüseynov deyib ki, kərə yağının qiymətində artım gömrük rüsumları ilə bağlı deyil: "Biz kərə

Yağ kimi monopoliya-kərə yağı bahalaşır

İqtisadçı-alim dövlət qurumuna:

"Oliqopol şirkətlərə qarşı tədbirlər görün"

yağının rüsumunu 15 faizdən 5 faizə endirmişik. Ancaq kərə yağının qiymətində heç bir fərq olmayıb. Deməli, ölkəmizdə bu cür malların qiyməti

gömrük rüsumu ilə əlaqəli deyil".

Onu da qeyd edək ki, ötən ilin oktyabrında Azərbaycanda kərə yağları kəskin şəkildə ba-

halaşmış. Həmin vaxt ictimaiyyətin sərt reaksiyası qarşılığında əsas yağ idxalçıları xüsusi açıqlama ilə çıxış etdilər. Həmin zaman doğrudan da dünya baza-

rında qiymətlərdə yüksəlmə qeydə alınmışdı. Bunu gömrük idxal qiymətlərindən də aydın görmək olur. Belə ki, gömrük statistikasına əsasən, bu ilin dörd ayında xaricdən 4 320.97 ton kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar idxal olunub. Bunun üçün satıcılara 25 milyon 771.57 min dollar ödənilib. Ötən ilin eyni dövründə ölkəyə 5 276.02 ton eyni məhsul gətirilib, dəyəri isə 20 milyon 269.29 min dollar təşkil edib. Göründüyü kimi, idxal qiymətləri də artıb. Lakin məsələ burasındadır ki, ötən ilin sonlarından etibarən dünya bazarında kərə yağının qiymətində sabitləşmə qeydə alınıb. Yəni idxalçıların artıq qiymət artımını bu faktorla əsaslandırması mümkün deyil. Demək ki, xüsusilə son aylarda davam edən bahalaşmanın kökündə başqa maraqlar dayanır.

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

Tramp neftin ucuzlaşmasını istəyir-İlginc səbəb

Ekspertlər deyir ki, ABŞ-in dünya neft bazarına təsir gücü əvvəlki kimi deyil

ABŞ prezidenti Donald Tramp hesab edir ki, neftin qiyməti çox yüksəkdir. Bu barədə o, özünün twitter səhifəsində yazıb: "Neftin qiyməti çox yüksəkdir. OPEC yenə öz işini görür. Yaxşı deyil!"

Xatırladaq ki, bir neçə ay öncə də D.Tramp neftin qiymətinin yüksək olmasından gileyənərək, mövcud qiymətləri "süni" adlandırmışdı. ABŞ prezidenti niyə neftin yüksək qiymətlərinə etiraz edir?

İqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov hesab edir ki, D.Trampın etirazı ABŞ-in dünya neft bazarına təsir gücünün azalmasından xəbər verir: "Bu, o deməkdir ki, ABŞ-in dünya neft bazarına təsir gücü əvvəlki kimi deyil. Demək, neft üzrə dünya bazarlarında rəqabət imkanları əvvəlkinə nisbətən, kifayət qədər genişlənməmişdir. Amerika üçün neftin qiymətinin yüksək olması heç də məqsəduş deyil. Xüsusən də indiki halda... FES-in uçot dərəcəsinin artımının - 2 faizədək qaldırmasının da bir səbəbi məhz bununla əlaqədardır".

Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban isə deyir ki, kənardan baxana elə gələ bilər ki, neftin qiyməti nə qədər yüksək olsa, ABŞ üçün bir o qədər yaxşıdır: "Çünki şist neft hasilatçıları üçün bu əlverişlidir. Ancaq belə deyil. Son proqnozlara əsasən, ABŞ 2018-ci ilin yekunlarına görə orta hesabla gündəlik 10,51 milyon barel neft hasil etməlidir. ABŞ Enerji Administrasiyasının

açıqladığı rəsmi məlumata görə, ötən həftə ABŞ gündəlik olaraq 8,1 milyon barel neft idxal edib. Hasilat göstəricilərinin artması ilə əlaqədar olaraq gündəlik idxal göstəriciləri 247 min barel azalıb. İkincisi, ABŞ şirkətləri artıq şist nefti 40 dollar qiymətində rentabelli şəkildə hasil etməyə alışmışlar. Bundan əlavə, onlar şist nefti ixraca yönəltməklə, ölkə daxilində emal edirlər. ABŞ emal sənayesi isə dünyada ən yüksək rentabelli göstəricilərinə malikdir. Yeni bir ton xam neftdən ən çox yanaacaq alınmasına yalnız ABŞ emal şirkətlərində rast gələ bilərsiniz. Ona görə də ABŞ şirkətləri neft məhsullarının ixracına üstünlük verirlər. Neft məhsullarının ixracından gələn gəlir isə (marja) o zaman daha çox olur ki, xam neft baha olmasın. Bu neft biznesinin yazılmamış qanunudur".

Ekspertə görə, Azərbaycan da özünün yeni neft emalı müəssisəsinə yaratmış olsaydı, neftin aşağı qiymətlərində SOCAR neft məhsullarının ixracından ildə 2,5-3 milyard dollara qədər gəlir əldə edə bilərdi: "Çox təəssüf ki, bu zamanı əldən verdik və vaxtında yeni emal zavodu tikmək əvəzinə uzun zaman sərf edib H.Əliyev adına zavodun 2022-ci ilədək

yenidən qurulması yolunu seçdik".

Trampın mövqeyi bir sual da yaradır ki, OPEK ABŞ-in təzyiqləri qarşısında neft hasilatını artırıb, qiymətlərin aşağı düşməsinə şərait yarada bilərmi? Məsələ burasındadır ki, OPEK və bu təşkilatın üzvü olmayan neft ölkələri son bir ayda hasilatı artırıblar. OPEK-in aylıq hesabatına görə, 2018-ci ildə qlobal neft tələbatı 98,7 milyon barelə yüksələcək. Bildirilir ki, mayda qlobal neft təklifi aprel ayı ilə müqayisədə gündəlik 270 min barel artaraq 97 milyon 860 min barel olub. Ötən ay qeyri-OPEK ölkələrində neft hasilatı isə sutkalıq 100 min barel çoxalaraq 59 milyon 750 min barelə çatıb.

OPEK-in proqnozuna gö-

rə, bu il qlobal neft tələbatı 2017-ci ilə müqayisədə gündəlik 1 milyon 650 min barel artaraq 98 milyon 850 min barelə çatacaq.

Cari ildə qeyri-OPEK ölkələrinin neft təklifi ötən ilə müqayisədə sutkalıq 1 milyon 860 min barel çoxalaraq 59 milyon 750 min barelə çatacaq. Hesabatda qeyd olunur ki, OPEK-in xam neft istehsalı mayda aprel ayı ilə müqayisədə gündəlik 35 min barel artaraq 31 milyon 870 min barel olub. OPEK-in dünya neft hasilatındakı payı isə dəyişməyərək 32,6 faiz təşkil edib.

Ötən ay OPEK üzrə xam neft istehsalı ən çox Səudiyyə Ərəbistanında artıb. Belə ki, mayda aprel ayı ilə müqayisədə Səudiyyə Ərəbistanının sutkalıq neft hasilatı 85 min 500 barel

artaraq 9 milyon 987 min barelə çatıb.

Azərbaycanda isə may ayı ərzində gündəlik neft hasilatı 801 min barel təşkil edib. Energetika Nazirliyindən verilən məlumata görə, bunun 748 min barelini xam neft, 53 min barelini kondensat təşkil edib. Gündəlik 635 min barel xam neft, 53 min barel isə neft məhsulları ixrac edilib.

Beləliklə də, gündəlik neft hasilatının 834 min barel həcmində saxlanması dair razılaşma müqabilində Azərbaycan hasilatı sutkada 35 min barel azaltılmaqla bağlı götürdüyü öhdəliyi növbəti dəfə də yerinə yetirib.

Xatırladaq ki, 2016-cı il noyabrın 30-da OPEK üzrə gündəlik neft hasilatının 1,2 milyon

barel azaldılaraq 32,5 milyon barelə endirilməsi barədə razılıq əldə olunub. Dekabrın 10-da isə Vyanada OPEC üzvləri ilə təşkilata daxil olmayan 11 ölkə, o cümlədən Azərbaycan ümumi hasilatın sutkada 558 min barel azaldılması barədə sənədi imza atıb.

Hazırda neft bazarında bütün diqqət iyunun 22-23-də Vyanada keçiriləcək OPEC Nazirlər Şurasının 174-cü iclası, eləcə də OPEC və OPEC+ Nazirlərinin Birge Monitorinq Komitəsinin (JMMC) IX iclasına yönəlib. Həmin icaslarda Azərbaycanın da təmsil olunması nəzərdə tutulur.

İ.Şabanın sözlərinə görə, hasilatın artmasına baxmayaraq, neftin qiymətləri son 20 gündür ki, faktiki olaraq stabil-dir: 76,5 dollar ətrafında dəyişir: "Baxmayaraq ki, arada 74 dollara qədər qısa müddətdə enmə müşahidə edilib və 77 dollara qədər artım olub. Yəni bazarda bir təlatüm yoxdur, baxmayaraq ki, OPEK konfransı yaxınlaşır. Demək, KİV-lərdə ara-sıra həyəcanlı xəbərlər doluşsa da, bazar iştirakçıları arasında indiki tarazlığı pozacaq elə bir hadisə yaşanmır. Yeni Səudiyyənin və ya hansısa ölkənin hasilatı artırması, əslində digər bazar iştirakçısının hasilatının azalmasını kompensasiya edir və ya tələbatın artırılması ilə udulur. Bu isə bazarda qiymətin kardinal dəyişməsinə gətirib çıxaran amil olmayacaq. Nəticə etibarilə orta-orta 70 dollar qiyməti cari il üçün bazar iştirakçıları qane edən bir qiymətə çevrilir".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti uçot dərəcəsinin 11 faizdən 10 faizə endirilməsi, faiz dəhlizinin yuxarı və aşağı həddinin isə +/- 2 faiz səviyyəsində olması barədə qərar qəbul edib.

Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov deyib ki, faiz dəhlizinin parametrləri haqda qərar qəbul edilərkən ölkədə həyata keçirilən uğurlu iqtisadi siyasətin iqtisadi sabitliyə müsbət təsiri nəzərə alınıb.

E.Rüstəmovun dediyinə görə, Azərbaycan Mərkəzi Bankı üçün uçot dərəcəsinin 8 faiz olması komfort hesab olunur: "Ümumilikdə uçot dərəcəsi 8-10 faiz intervalında ola bilər. Bütövlükdə makroiqtisadi sabitliyin təmini üçün məqsədimiz berrəqəmli inflyasiya, məqbul volatilliyə və proqnozlaşdırıla-bilən məzənnəyə nail olmaqdır. Digər qurumlarla birgə bu istiqamətdə işləməliyik".

Baş bankir onu da deyib ki, Azərbaycanda kredit faizləri ilə bağlı vəziyyət mürəkkəbdir. Onun sözlərinə görə, bankların verdiyi kreditlərin yüksək olması makroiqtisadi səbəblərdən qaynaqlanır: "Kreditlər üzrə faiz dərəcələrinin yüksək olmasının səbəblərini digər şərtlərdə axtarmaq lazımdır. Kreditlərə olan tələb və təklif nisbəti müəyyənləşdirilməlidir. Mən burada sağlam tələb və təklifi nəzərdə tuturam. Bilirsiniz ki, bank sektoru kredit verəndə risklərini qiymətləndirmək istəyir. Makroiqtisadi sabitlik siyasəti, monetar şəraitin normalaşdırılması tədbirləri davam etdiriləcək. Müvafiq qurumlarla birlikdə kreditlərin ekosistemi və risklərin aradan qaldırılması istiqamətində addımlar atmalıyıq. Bundan sonra yaxın gələcəkdə biz kreditlər üzrə faiz dərəcələri-

Baş bankirdən inflyasiya və kredit faizi açıqlaması

Ekspert: "Uçot dərəcələri çoxdan aşağı salınmalıydı"

nin aşağı salınması, xüsusilə bazanın təklif etdiyi ipoteka kreditləri üzrə faiz dərəcələrinin berrəqəmli səviyyəyə düşməsindən daşına bilirik. Bunun üçün çox işlər görməliyik".

Hökumət həmçinin 2018-ci ilin sonuna inflyasiyanın berrəqəmli həddə olacağını proqnozlaşdırır: "Ötən beş ayda orta inflyasiya 3,2 faiz olub. Tədiyyə balansının yaxşılaşması davam edib. ÜDM-in 15,4 faiz səviyyəsinə profisit formalaşmış. Beş ayda ticarət balansının müsbət saldosu 2,1 dəfə, xid-

mətlər balansının kəsiri 2 dəfədən çox azalıb, qeyri-neft sektoru 14,2 faiz yüksəlib. Əlverişli neft qiymətləri xarici sektor göstəricilərinin artmasına səbəb olub. İlin sonuna da ticarət balansının əlverişli olacağı gözlənilir. İqtisadi aktivlikdə başlamış müsbət dinamika da davam edib. Monetar şəraitin yüksəldilməsi tarazlı makroiqtisadi sabitlikdə balansın yaranmasına xidmət edib. Ötən müddətdə pul bazasına artmasına təsir göstərən monetar siyasət yürüdü. Xarici valyutada depozit-

lərin geniş pul kütləsində çəkisi 2,1 faiz olub".

İqtisadçı-ekspert Samir Əliyev deyir ki, uçot dərəcələri devalvasiyalardan sonrakı dövrdə böhranın qarşısını almaq məqsədilə qaldırılmışdı: "İndiki iqtisadi göstəricilərə istinad etsək, uçot dərəcələri çoxdan aşağı salınmalı idi. Amma hamımız bilir ki, indiki sabitlik dayanıqlı deyil, xarici bazar şoklarından çox asılıdır. Yeni dünya bazarında neftin qiyməti kəskin düşəcəyi təqdirdə bu sabitlik pozula bilər. Bu baxımdan, uçot dərəcəsinin ehtiyatla aşağı salınması başadüşüləndir. Eyni zamanda düşüncəmizdir ki, ilin sonunadək inflyasiya və qiymətlər (xüsusilə dövlət tərəfindən tənzimlənən qiymətlər) artarsa, uçot dərəcəsinin yenidən qaldırılması da mümkündür".

Azərbaycanda kredit faizlərinin yüksəkliyi neçə illərdir müzakirə olunur. S.Əliyevin fikrincə, ikrəqəmli faiz dərəcələrinin heç bir iqtisadi əsası yoxdur: "Devalvasiyadan öncə ölkədə inflyasiya berrəqəmli idi, amma kredit faizləri çox yüksək idi. İndi

də təxminən eyni vəziyyətdir. Bu, arzuolunan hal olmamaqla yanaşı, ölkə iqtisadiyyatında risklərin yüksəkliyini göstərən bir amildir. Bu məsələyə iki istiqamətdən yanaşmaq olar. Birinci budur ki, kredit vermək üçün bankların cəlb etdiyi resurslar bahadır. Bu gün bankların kredit resurslarının tərkibində depozitlərin payı əlli faizdən yüksəkdir. Yəni əsas resurs depozitdir. Depozit faizləri manatla ikrəqəmli-dir, dollarla isə aşağıdır. Lakin dollarla əmanət yerləşdirən də azdır. Depoziti 15 faizlə götürən bank onun üzərinə öz xərcini və gəlirini də əlavə edərək kredit verir. Bu isə faizlərin yüksəlməsinə - illik 20 faizdən yuxarı olmasına səbəb olur. Əvvəllər banklar üçün digər mənbə xarici təşkilatlar idi. İndi bu da yoxdur. Üçüncü mənbə Mərkəzi Bankdır - uçot dərəcəsinə bu gün 10 faizə endirib, apreldə qədər 13 faiz idi. Yəni bankların resurs cəlb etdiyi bütün mənbələr üzrə faizlər yüksəkdir. Buna görə də kredit faizləri yuxarıdır".

Kredit faizlərinin yüksək olmasının ikinci mühüm səbəbi Azərbaycan iqtisadiyyatında

risklərin yüksəkliyidir: "Real sektorda risklər yüksəkdir. Bu isə verilən kreditlərin geri qayıtmama riskini çoxaldır. Nə qədər ki, belədir, banklar aşağı faizlə kredit verməyəcəklər".

Ekspertin sözlərinə görə, hökumətin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri inflyasiyanı sabitləşdirməkdir: "Uzun müddət Mərkəzi Bank manatın sabitliyini təmin etməklə idxal inflyasiyasını aşağı salmağa nail olub. Yalnız devalvasiya zamanı bu proses nəzərdən çıxdı, inflyasiya ikrəqəmli həddə çatdı. Hazırda Azərbaycanda inflyasiya səviyyəsinə təsir göstərən bir neçə amil var. Xarici amillərdən biri budur ki, Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşları olan Rusiya və Türkiyədə milli valyutalar dollar qarşısında dəyərdən düşür. Bu isə həmin ölkələrdən gələn malların nisbətən ucuzlaşmasına səbəb olur. Manatın uzun müddətdə sabit qalması idxal inflyasiyasını minimum endirir. Inflyasiyaya təsir göstərən daxili amillərdən biri Mərkəzi Bankın dövrüdəki pul kütləsini azaltmasıdır".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Məsavat"

Bakının Avropa Birliyi ilə sazişinə AŞ PA əngəli - mümkünmü?

Ekspert: "Avropa Şurası ilə münasibətlərdəki soyuqluq prosesə ciddi təsir göstərə bilməz, çünki..."

Iyunun 25-29-da Strasburqda Avropa Şurası Parlament Assambleyasının yay sessiyası keçiriləcək. Sessiyanın ikinci günündə lüksemburqlu deputat İv Kruşenin Rusiyada, Azərbaycanda və bir sıra digər ölkələrdə QHT-lərin hüquqlarının pozulması haqqında məruzəsi deputatların müzakirəsinə çıxarılacaq.

Xatırladaq ki, qurumun aprelin sonlarında keçirilən yaz sessiyasında Azərbaycana qarşı sət qərarlar qəbul edilib, nümayəndə heyətimizin rəhbəri Səməd Seyidova qarşı sanksiya qərarı verilib. Bu isə Azərbaycan tərəfinin kəskin narazılığına səbəb olub, Avropa Şurası-Azərbaycan münasibətlərinə əlavə soyuqluq gətirib. Yay sessiyasında da ölkəmizlə bağlı qeyd olunan məsələlərin gündəliyə salınması münasibətlərin daha da gərginləşəcəyi ehtimalını artırır.

Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasında son zamanlar münasibətlərdə gərginliyin yaşandığı vaxtda isə Azərbaycanla

Avropa Birliyi (AB) arasında tərəfdaşlıq sazişi imzalanması üçün proses aparılır. Bəs AŞ ilə münasibətlər bu prosesə necə təsir edə bilər?

Avropa İttifaqı üzrə mütəxəssis, siyasi analitik Yegənə Hacıyeva "Yeni Məsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rol alıb, qarşılıqlı əməkdaşlıq tərəflər üçün strateji əhəmiyyət daşıyan bir münasibətdir: "Hazırda tərəflər Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında bərabər tərəfdaşlıq və qarşılıqlı faydalılıq prinsiplərinə əsaslanan strateji tərəfdaşlıq sazişi üzərində işləyirlər. Azərby-

can AB ilə mövcud əməkdaşlıq mexanizmləri çərçivəsində 5 əsas istiqamət-qanunvericilik, nəqliyyat, struktur dəyişikliyi, enerji, mübadilə və sair proqramlar üzrə əməkdaşlıq mövcuddur. Uzun illərdir ki, Azərby-

can AB ilə mövcud əməkdaşlıq mexanizmləri çərçivəsində 5 əsas istiqamət-qanunvericilik, nəqliyyat, struktur dəyişikliyi, enerji, mübadilə və sair proqramlar üzrə əməkdaşlıq mövcuddur. Uzun illərdir ki, Azərby-

ropa İttifaqının standartlarına, beynəlxalq ticarət normalarına uyğunlaşdırılması, yüksək səviyyədə iqtisadi inteqrasiya, enerji təhlükəsizliyi və siyasi, təhlükəsizlik dialoqunun aparılması, Azərbaycan mallarının Avropa İttifaqı bazarlarına daxil olmasını asanlaşdırması proqramları mövzular üzrə irəliləyişlər var. Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında viza rejiminin sadələşdirilməsi və readmissiya barədə iki saziş mövcuddur. Avropa İttifaqı ilə sazişin digər bəndləri üzrə danışıqlar, ümumi müzakirələr davam edir və bütün bu prosesin aparılmasına Avropa Şurası ilə münasibətlərdəki soyuqluq ciddi təsir göstərmir. Təsir göstərəcəyi də gözlənilir. AŞ PA bu yay sessiyasında da Azərbaycanla bağlı bir neçə siyasi məsələni gündəliyə daxil edib. Bunlar siyasi məhbuz üzrə maruzəçinin təyin olunması və aprelin 11-də keçirilmiş növbədənəkar prezident seçkilərinə aid müzakirələrdir. Bu müzakirələri Avropa Şurası ilə münasibətlərin göstəricisi kimi qəbul edə bilərik".

Ekspert xatırladı ki, AŞ PA qurumun 47 üzv dövlətinin siyasi qrup nümayəndələrindən formalaşan bir təşkilatdır: "Müxtəlif siyasi qrupların qurumu hesabına öz maraqlarını

müdafiə etmək, müxtəlif siyasi dairələrin maraqlarının bəzən hətta reqlament və prosedur qaydaların pozulması hesabına belə həyata keçirilməsinin şahidi oluruq. Ümumiyyətlə, Avropa Şurasında, AŞ PA və Avropa Parlamenti də daxil, beynəlxalq qurumlarda Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərən qüvvələri üç qrupa bölmək olar. Əsas erməni və s. siyasi lobb qrupları, ikinci transmilli layihələrin iştirakçıları olan iqtisadi lobb qrupları və nəhayət, hər iki qrupun ölkəmizə qarşı fəaliyyətinin nəticələrini münasibətlərdə istifadə etməyə çalışan qruplar. Avropa Şurası ilə münasibətlərin hansı səviyyədə olması, Avropa İttifaqı ilə münasibətlərimizdə yeni pillə olacaq strateji tərəfdaşlıq sazişinin imzalanmasına təsir göstərməyəcək. Məsələ ondadır ki bu strateji saziş Azərbaycan və AB arasında münasibətlərin hüquqi əsasını təşkil edəcək və tərəflər arasında 1996-cı ildə imzalanmış Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Sazişini əvəz edəcək. Bu günümüzün bir həqiqətidir ki, istər Avropa qurumları, istər beynəlxalq təşkilatlar və ümumiyyətlə, çağdaş global siyasi müstəvidə hüquqi məsələlərə də bəzən siyasi qiymət verməklə təsir etmək üsulları bir adət halını alıb. Lakin hətta bu üsullar belə tərəflərin maraqlı olduğu AB ilə Azərbaycan arasında detalların müzakirəsi gedən yeni strateji sazişin imzalanmasına mane olmayacaq".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Məsavat"

Cümə söhbətləri

Bismilləhir-Rahmən-Rahim!
 Mübarək Ramazan ayı ilə vidalaşdıq. Bağışlanmamız üçün yaradılmış firsətlərdən, imkanlardan necə istifadə etdik? İlahi ziyafətdən öz payımızı götürə bildikmi? Günü sualları budur.

Ramazan ayı ilə vidalaşarkən salam deyirik

Ramazan ayının son anlarının özünəməxsus xüsusi əməlləri, çalarları mövcuddur. Ayla vidalaşmaqla bağlı İmam Səccaddan (ə) xüsusi bir dua buyurulub. Diqqəti cəlb edən məsələlərdən biri bundan ibarətdir ki, biz bu duada mübarək aya iyirmi üç dəfə salam veririk. Yəni həmin mübarək vidalaşmaq duasında aya iyirmi üç dəfə salam verilir.

Dəyərli İslam araşdırmaçıları mübarək aya bitəndə salam verilməsi ilə bağlı çox önəmli bir sual ortalığa qoyur. Həmiyə məlumdur ki, salam adətən əvvəldə verilir, başlanğıcda verilir. Bəs bu, nə məsələdir ki, sağollaşanda salam verilir?

Namazın sonunda salamın deyilməsinin hikməti

Böyük İslam alimləri namazın salamu ilə bağlı da bir mühüm nöqtəyə toxunur. Biz namazın sonunda salamlar veririk. Yəni namazda da salam axırda verilir. Namazda salamin axırda verilməsi ilə bağlı çox maraqlı bir izah mövcuddur. Bir mömin namaza başladığı zaman, Allahı zikr etməklə məşğul olmağa başlanğıc verir. Bu zaman həmin mömin İlahi cəhət tapır. Bu dünyadan və onun içindəkilərdən qırılır. Namazın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, insan gerek Allahı zikr etməklə məşğul olsun. Namaz - Allahla rəbitənin, Allahla bağlantının ortalığa gəlməsidir. Və eger biz namaz zamanı Allahla bağlantı tapsaq, bütün ruhiyyəmiz İlahi cəhət tapar.

Namazın sonunda insan o zaman ki, Allahla rəbitəni başa vurur və yenidən bu dünyaya geriyyə qaydır, sanki bu dünyaya daxil olmanın başlanğıcında salam deyir. Yəni bizim namazın yekununda verdiyimiz salam - namaz vaxtı qaldığımız İlahi mələkut yüksəlişindən qaydığımızı bildiricisidir.

Namazın sonunda dediğimiz salam - bizim yenidən dün-

İlahi ziyafətdən payımızı götürə bildikmi?

Hacı İqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

lamlarla əlamətləndiririk.

Mübarək ayı artıq geridə qoymuşuq. İmam Səccadın (ə) duasında keçən çox mübarək salamlar var. Hər bir salamin özünəməxsus dərin fəlsəfi mənalara mövcuddur. Vidada göstərilən yalnız bəzi salamlara toxunmaq da, bəlkə onların mahiyyətini anlamaq olar. Hansı ay ilə xüdəhafizləşməyimizi bilmək üçün həmin salamlara diqqət etmək çox zəruridir.

Hansı ayla vidalaşırıq?

“Ey Allahın ən böyük ayı, ey haqq aşiqlərinin bayramı, salam olsun sənə!” Mübarək Ramazan ayı - Allahın ən böyük ayıdır. O böyük aydan bu maddi yaşayışın içine enin zaman biz onu xatırlayırıq. Onu xatırlayaraq, biz bu dünyaya başlanğıcımızı edirik.

Ey haqq aşiqlərinin bayramı! Bu ay - Allahın ən böyük ayıdır və haqq aşiqlərinin bayramıdır. Yəni, biz belə bir fürsətdən istifadə imkanından artıq qeyri-ixtiyari məhrum oluruq.

“Ey vaxtlar içərisində ən kərəmətli, həmneşin. Ey günlər və saatlar arsında ən üstün ay, salam olsun sənə!” Vaxtlar içərisində ən kərəmətli, oturub-durulan aydır Ramazan ayı. Bu ayın günləri - ən dəyərli günlərdir, saatları - ən dəyərli saatlardır. Hər anı İlahi tofiqatlarla zəngin bir aydır Ramazan ayı.

“Ey məqamı böyük olan həmneşin, ayrılığın çox ağır olan ay, salam olsun sənə!” Mübarək Ramazan ayı, məqamı böyük olan həmneşin idi. Biz bir ay ərzində onunla birgə nəfəs aldığımız, onunla birgə yaşadığımız, həməhəng olduq, ona uyğun şəkildə halımızı tənzimləmək istədik. Bu ayın ayrılığı çox ağır-

dır. Bu xüsusiyyətlərini qeyd edərək, Ramazan ayına salam verməliyik və əslində onunla vidalaşmalıyıq. Hansı ayla vidalaşdığımızı, hansı ayın başa çatdığını bilməliyik.

“Ey qəlblər sənin yanında yumşalan, günahlar sənə azalan ay, salam olsun sənə!” Bu, bir ay idi ki, qəlblər onun yanında yumşaldı. Çünki, elə bir qonşudur ki, onunla qonşuluq hesabına insanın qəlbi yumşalır. Günahları yandıran bir aydır Ramazan ayı. Məğfirət və bağışlanmaqla dolu olan aydır mübarək Ramazan ayı. Məhz buna görə də, vidalaşarkən xatırlayırıq ki, bu ayda günahlarımız azaldı.

Bu ayda azad olanlar

laşdıq...

Ayı qəm-qüssə ilə yola salırıq

“Heç bir zamanların onunla müqayisə oluna bilmədiyi ay, salam olsun sənə!” Belə bir mübarək ayla sağollaşırıq.

“Bərəketi ilə bizə gəlib, günahlarımızı, pisləklərimizi əməl dəftərindən silən ay, salam olsun sənə! Gəlməzdən öncə intizarında olduğumuz, getdiyindən sonra hicranından qəm-qüssəsində olduğumuz ay, salam olsun sənə!” Gəlməmişdən bu ayın arzusunda olarıq, səbirsizliklə gözləyirik ki, tez gəlsin. Gedən zaman qəm-qüssəli olarıq ki, bu boyda fürsətlər imkanını itir-

lən mükafatlarını Fitr bayramında alırlar. Ramazan ayına məhəl qoymayan, öz çirkin əməllərini bu ayda da davam etdirənlər həmin gün məyus və ümitsiz olurlar. Fitr bayramında yaxşı əməl sahiblərinin mükafat alması, pis əməl sahiblərinin isə məyus olması Qiyamət günü ilə müqayisə olunur. Həmin hadisə Qiyamət günündə çox oxşayır.

Bağışlanmaq ayı

Mübarək Ramazan ayı - bağışlanmaq ayı idi. Bu ayda bağışlanmaq imkanı o qədər geniş idi ki, Məsumlarımızdan (ə) buyurulan hədislərdə bu ayda bağışlanmağa layiq ola bilməyən insan, uğursuz adam kimi adlanır. Rəvayət olunur ki, **“Mübarək Ramazan ayında**

hər günün axırında iftar vaxtında Allah Təala min-min kəsi cəhənnəm atəşindən azad edir. Elə ki, cümə gecəsi və cümə günü olur, hər saatında min-min kəsi cəhənnəm atəşindən azad edir. Ayın sonuncu gününün gecəsində və özündə o qədər kəsi ki, cəhənnəm atəşindən azad etmişdi, o miqdarda da həmin gün azad edər”.

Mübarək ayın hər günündə bağışlanmaq üçün imkanlar, fürsətlər var idi. Bundan başqa, Ramazan ayının cümə günlərində hər saat bağışlanmaq üçün imkan olur. Mübarək ayın sonuncu günündə isə, bütün ay boyunca bağışlananlar qədər insan bağışlanar və cəhənnəm atəşindən qurtular.

Orucun səbəbi

Mübarək Qurani-Kərimin “Bəqərə” surəsinin 183-cü ayəsində görürük ki, Allah Təala tərəfindən bizlərə açıq-aydın bir əmr var: **“Ey iman gətirənlər! Sizlər üçün oruc yazıldı və qərar verildi, necə ki, sizlərdən öncəkilərə vacib yazılmışdı. Ola bilsin ki, təqvalı olasınız”.**

Allah Təala aydın bir işarə ilə orucun vacib olmasının səbəbini açıqlayır - bizlər təqvaya yetişək. Təqva - insanın özünü nəzarətdə saxlamasıdır. Təqvalı insan günah edə bilər, amma bunu etmir. Təqva - əqlin və iradənin sayəsində formalaşan mənəvi immunitətdir ki, insan onunla iradəvi surətdə günahlardan çəkinir.

Bəzi insanlar var ki, onlar onsuz da müəyyən günahları edə bilmir. Bu insana təqvalı insan deyilməz. Amma bir insan da var ki, onun günah etməyə gücü çatır, amma etmir. İradəvi surətdə günahlardan çəkinmək təqva adlanır. Mübarək Ramazan ayında Rəbbimiz oruc tutmağımızın səbəbini onunla açıqlayır ki, bizlər oruc tutmaqla təqvaya çatma bilərik.

Allahım, bizləri bu aydan bağışlanmış halda çıxar!

Allahım, bizləri bu aydan çıxan zaman təqva əldə edənlərdən qərar ver!

Allahım, bu aydan sonra da Sənin nəzarətində olmağımı, Sənə bəndə olmağımı bizlərə nəsis et! Amin!

rik. Və ayın bu xüsusiyyətlərini yada salaraq, salam veririk.

İmam Səccaddan (ə) olan bu mübarək duada iyirmi üç dəfəyədək salam veririk mübarək aya. Bu və ya digər xüsusiyyətlər yada salınır və vidalaşılır. Həm də İlahi ziyafətdən maddi dünyaya qayıdışımızın başlanğıcında salam deyirik. On yeddi saat və ondan çox İlahi ziyafətdə idik, indi isə əksinə, o fürsətimiz əldən gedir, dünyanın ziyafətlərinə qayıdırıq. Dünyanın bizlər üçün yaratdığı “rəngarəng” imkanlara qayıdırıq.

Qiyamət günü ilə oxşarlıq

Həzrət Əmirəlmöminin Əli (ə) Fitr bayramlarından birində söylədiyi xütbədə buyurdu: **“Ey camaat! Sizin bu gününüz elə bir gündür ki, yaxşı əməl sahibləri onda mükafat alırlar, ziyankarlar, pis əməl sahibləri onda məyus və ümitsiz olurlar. Və bunun Qiyamət gününə çox oxşarlığı var. Bəs öz mənzillərinizdən çıxıb və bayram namazına yollanmaqla xatirəyə qəbirlərdən çıxmaqlığınızı və Rəbbinizə tərəf gəlməyinizi. Namaz qıldığınız zaman Allah Təala qarşısında necə duracağınızı və evinizə dönmə zaman cənnətdəki evlərinizə qayıtmağınızı yadınıza salın.**

Ey Allah bəndələri! Ən az şey ki, oruc tutan qadın və kişilərə verəcək, budur ki, bir mələk Ramazan ayının axırınıcunu onlara nida edər və buyurur: “Bəşərətiniz olsun, xoş xəbəriniz olsun! Ey Allahın bəndələri ki, keçmiş günahları bağışlanmış oldu. Bəs, öz gələcəyinizin fikrində və əndişəsində olun ki, qalan günləri necə başa vuracaqsınız”.

Fitr bayramı elə bir gündür ki, mübarək Ramazan ayında oruc tutanlar, ibadət edənlər mükafatlarının bir hissəsini həmin gündə alırlar. Bir ay Allah dərğahında bəndəlik edənlər, İlahi ziyafətdə olanlar və di-

Bu oyunu hər iki komandanadan olan iki ulduz oyunçunun-misirli Məhəmməd Salahla uruqvaylı Luis Suaresin qarşılaşması kimi də xarakterizə etmək olar. Amma Salahın ilk oyunda forma geyinib-geyinməsi ilə bağlı hələ ki dəqiq bilgi yoxdur.

Salaha bu çempionatda diqqət olduqca böyükdür, hətta Argentina millisinin oyunçusu Leonar Messidən də çox... Bunun əsas səbəbi təbii ki, Salahın 2017-2018 mövsümündə "Liverpool"un heyətində parlamasıdır. 25 yaşlı futbolçu Premyer Liqada 31 qol, 9 məhsuldar ötürmə, Çempionlar Liqasında isə 10 qol, 4 məhsuldar ötürmə ilə tarixə düşüb. Salah "Qızıl top"a da əsas iddiaçılar sırasındadır. Çempionlar Liqasının finalında "Real"la oyunda çiyindən zədələnərək mey-

Ya Məhəmməd, ya Salah...

Dünyada müsəlmanların nüfuzunu artıran Misir yığmasının zədəli hücumçusunun bu gün yaşıl meydana çıxacağı gözlənilir; Portuqaliyanın bəxti yenə gətirdi

Mərakeş - İran millisini ilə qarşılaşacaq. 22:00-da isə Portuqaliya - İspaniya qarşılaşması start götürəcək.

Dünya çempionatının ilk günündə və ondan daha əvvəl də yazırafat yazmışdım ki, Azərbaycanın ənənəvi azarkeşlik etdikləri komandalar (Türkiyə və Ukrayna) mundialdan kənar qaldığı üçün İrani dəstəkləyək. Əlbəttə, ölkəmizdə bu komandanın da azarkeşləri var və niyə də olmasın?

İran yaxşı formadadır, təsadüfi deyil ki, yığma komanda Rusiyaya vəsiqəni təmin edən ilk

və ya 4-2-3-1 sxemi ilə çıxarır ki, bəzi iddialara görə, bu, sürətli dünya futbolu üçün uğurlu taktika deyil. Amma yaddan çıxarmayacağı ki, İran yığması seçmə mərhələdə keçirdiyi 8 oyunda qapılardan top buraxmayıb. Yalnız Suriya millisini ilə əhəmiyyət kəsb etməyən oyunda İran millisinin uğurlu seriyası qırılıb.

Karluş Keyruşun püşkatma mərasimindən sonra dediklərini yenə də xatırlatmaq lazım gəlir: "İranın püşkünü sevənlər bilmərlər. İspaniya və Portuqaliya mənim üçün iki xüsusi komandadır. B qrupunu istər "ölüm", istərsə də

daxil olmaqla, son 18 oyunda məğlub olmadığının xatırlatmaq lazımdır.

İspaniya şoku adlandı, Portuqaliyanı məğlub edə biləcəkmi?

Bu gün keçiriləcək ən maraqlı oyun isə şübhəsiz ki, Portuqaliya - İspaniya qarşılaşmasıdır.

Maraqlıdır ki, bu yığmalar arasında ilk oyunu 1921-ci ilin 18 dekabrında keçirilib və birincilər 1:3 hesabı ilə məğlub olub. İndiyədək bu iki milli komanda 36 dəfə qarşı-qarşıya gəlib. 17 oyunda ispanlar, 6 oyunda isə Portuqaliya qələbəni bayram edib. Sonuncu dəfə 2012-ci ildə Avropa çempionatının yarımfinalında qarşılaşıblar və penaltilər seriyasında İspaniya qazanıb.

Məlumdur ki, çempionatın başlamasına bir gün qalmış İspaniya millisinin baş məşqçisi Xulen Lopeteqi gözlənilmədən istefaya göndərilib. İspaniya Futbol Federasiyasının prezidenti Luis Rubialesini az qala xəyanət kimi bir qərar verdiyi üçün onu komandanadan uzaqlaşdırıb. "Real"-in ən yaxşı baş məşqçini almaq istədiyini anlayıram. Ancaq milli komanda bütün İspaniyanındır. Bu cür davam

etmək olmaz. Lopeteqi bizim xəbərimiz olmadan "Real"la müqavilə imzalayıb. Bunu xəyanət hesab etmirəm, ancaq belə qərar verməli idik. Bu cür davranış qəbulolunmazdır. Lopeteqi ilə yolları ayırmağa məcbur olduq" - deyərək Rubiales bildirib. Millinin sabiq üzvü Fernando Yerro dünya çempionatında komandaya rəhbərlik edəcək. İspaniya peşekarlardan qurulmuş komanda olsa da, bu hadisə şübhəsiz ki, komandanın oyununa təsirsiz ötürməyəcək.

Son Avropa çempionu Portuqaliyanın bəxti Fransada gətirdi. Qrupdan 3 xal(1) toplayaraq çıxan komanda sürünə-sürünə finala gəldi və məlum... İndi də qruplarında əsas rəqiblərin başına bu iş gəldi. Heç vaxt Maradona kimi zəhmətkeş hücumçu olmayan Kristina Ronaldo üçün bu son dünya çempionatıdır və yaqin özünü göstərməyə çalışacaq. Müdafiəçilərin arxasında gizlənilən "mirt" top vurmayaq. Bu oyunda rəqiblər bir-birini yaxşı tanıyır və hər ikisi qalib gəlmək üçün çalışacaq. Amma heç-heçə bu qarşılaşma üçün ən gözlənilən nəticə olar.

□ Nazim SABİROĞLU
"Yeni Müsavat"

danı ağlayaraq tərək edən Salahın Uruqvaya qarşı forma geyinməsi misirli üçün əlavə motivasiya olacaq.

Salah son bir ildə müsəlman dünyasının ən parlaq simalarından birinə çevrilib. Onun Misirdə həyata keçirdiyi xeyirxah əməllər ölkəsində dillər əzbəridir. Xüsusilə xəstə uşaqlar üçün xəstəxanaya tikdirməsi, doğulduğu qəsəbəyə 500 min dollara su çəkdirməsi ona komanda yoldaşları arasında da xüsusi rəğbət qazandı. Allah və dinə səmimi bağlı futbolçudur Salah... Salahla məşq zamanı söhbət edərkən şəkli çəkdi. Çeçenistan rəhbəri Ramzan Kadirov müsəlmanları misirli futbolçuya dəstək olmağa çağırıb... Yaxşı çağırışdır. Rəqib güclüdür, amma biz ya Məhəmməd, ya Salah deyək...

İki dəfə dünya çempionu olmuş Uruqvayın bugünkü oyunda qalib gəlmək şansı daha çoxdur. Uruqvay futbol ənənəsi olan ölkədir və bugünkü rəqiblərindən çox təcrübəlidirlər. Həmişə demişik, yenə təkrarlamaqda fayda var. Cənubi Amerikada Braziliyanın və Argentinanın futbol hegemonluğunda kölgədə qalmayan yeganə komanda məhz Uruqvaydır.

Misir son dəfə mundialda 1990-cı ildə iştirak edib və Rusiyada özlerini göstərməyə çalışacaqlar. Təbii ki, bu təkcə Salahın boynunun işi deyil, komanda oyununu mütəəddir. Bugünkü qarşılaşmada Uruqvay qalib gəlmək, Misir isə yaqin ki, ilk xal qazanmaq istəyəcək. Misir qrupda digər iki oyunda - Rusiya və Səudiyyədən xallar qazanmaq istəyəcək, yəni mümkün 5 və ya 6 xal növbəti mərhələ ümidi verə bilər.

Uruqvay millisinin qapıçısı Fernando Muslera oyun ərəfəsi deyib ki, Misir yığmasının oyunçularının əksəriyyətini tanıyır və milli komandanın oyun taktikasına bələddirlər. "Biz ilk oyunda mütəəddir yaxşı nəticə göstərməliyik. Çünki sonrakı oyunlar da çətin rəqiblərlə olacaq", - deyərək, təcrübəli qapıçı bildirib.

Misir yığmasının baş məşqçisi Ektor Kuper isə deyib ki, ilk oyunda qalib gəlmək istəyirlər: "Uruqvayla heç-heçə etməyi qarşımıza məqsəd qoymamışıq. Biz Uruqvayla oyunda 3 xal qazanmağa iddialıyıq".

İran-Mərakeş: şanslar bərabərdir

Bu gün B qrupunda da ilk oyunlar keçiriləcək. Saat 19-da

üçlükdə olub. 2014-cü il Braziliya mundialında ilk oyunda iranlılar Nigeriya ilə qolsuz bərabərliyə nail oldu. Sonra Argentinaya minimal hesabla (1:0) məğlub olan iranlılar qrup mərhələsinin son oyununda Bosniya və Herseqovina yığması qarşısında məğlubiyətdən (1:3) yaxa qurtara bilmədilər.

2011-ci ildən millini çalışdıran Karluş Keyruş istefa verdiyini açıqlasa da, İran Futbol Federasiyası onu buraxmadı və müqaviləni yenilədi. Keyruş neçə illərdə milli komandanı meydana 4-3-3

həyat qrupu adlandırdığımızın İran üçün heç bir fərqi yoxdur. İranın futbol üzrə yığma komandası 15 iyun, 20 iyun və 25 iyunda Mərakeş, İspaniya və Portuqaliya ilə qarşılaşmalıdır. Məlumdur ki, Karluş Keyruş portuqaliyalıdır və 2008 - 2010-cu illərdə Portuqaliya millisinə rəhbərlik edib.

Mərakeş millisini 20 il sonra mundiala qatılır və İrənlə şansları bərabər qiymətləndirilə bilər. İrənlə Mərakeş uzaq 1978-ci ildə bir beynəlxalq kubok turirində qarşılaşıb və 2:0 qalib gəlib. Mərakeş millisini yoldaşlıq görüşləri də

